

Eerste bestuursrapportage 2024

Opheusden, 28 mei 2024

Bespreking in de gemeenteraadsvergadering van 4 juli 2024

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	2
Voorwoord van het college	3
Leeswijzer	5
Incidentele en structurele ontwikkelingen	8
Voortgang en realisatie programmaplan	9
Programma 1 Bestuur en dienstverlening	10
Programma 2 Openbare orde en veiligheid	15
Programma 3 Fysieke leefomgeving.....	19
Programma 4 Economie	30
Programma 5 Wmo, jeugdzorg en participatiewet.....	35
Programma 6 Onderwijs, sport en welzijn.....	43
Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB, onvoorzien	50
totaaloverzicht afwijkingen	60

VOORWOORD VAN HET COLLEGE

Aan de raad van de gemeente Neder-Betuwe,

Hierbij bieden wij u de eerste bestuursrapportage over het begrotingsjaar 2024 aan. Deze rapportage geeft de voortgang en eventuele afwijkingen aan van de uitvoering van de Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027, die u in november 2023 heeft vastgesteld. De peildatum voor deze rapportage is 1 mei 2024, ontwikkelingen die zich tot deze datum hebben voorgedaan, zijn opgenomen.

Verwacht financieel resultaat

De ontwikkelingen in deze bestuursrapportage leiden tot een negatieve bijstelling van de financiële positie voor het jaar 2024 met € 1,3 mln. Een aantal ontwikkelingen werken ook structureel door. Voor het jaar 2025 zorgt dit voor een negatieve bijstelling van € 387.000 die afloopt naar € 346.000 in 2027.

OVERZICHT FINANCIËLE POSITIE 2024-2027				
	Begroting	Meerjarenraming		
	2024	2025	2026	2027
Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027	-416.490	-1.209.011	499.627	-109.576
Doorwerking financiële effecten vastgestelde en concept begrotingswijzigingen	945.189	421.966	608.243	-155.219
Financiële effecten 1e bestuursrapportage 2024	1.306.585	387.132	358.425	346.022
Totaal	1.835.284	-399.913	1.466.295	81.227

+ = tekort - = overschot

Financiële ontwikkelingen

Er zijn verschillende oorzaken voor het nadelige effect van deze bestuursrapportage. Het qua omvang belangrijkste nadeel wordt veroorzaakt door hogere lasten in verband met de vervanging van personeel bij ziekte. Het ziekteverzuim in de organisatie lag voorheen veelal beneden het landelijk gemiddelde, maar vanaf 2021 is er sprake van een stijging van het verzuim. Net als in 2023 leidt dit tot aanzienlijk hogere kosten. Hoewel we met de omvang van het verzuim aansluiten op het landelijke gemiddelde voor de sector gemeenten, staat ziekteverzuimbeleid hoog op de managementagenda. In de tweede bestuursrapportage 2024 zullen wij u op de hoogte brengen van de verdere ontwikkelingen van dit budget.

Andere nadelen houden in belangrijke mate verband met autonome ontwikkelingen of noodzakelijke eenmalige uitgaven ten behoeve van de continuïteit en effectiviteit van onze bedrijfsvoering. Zo zijn er extra lasten opgenomen voor de implementatie van het nieuwe financiële systeem, voor de instandhouding en verbetering van de IT-omgeving (o.a. apparatuur raadzaal) en kleine noodzakelijke aanpassingen van gemeentelijke gebouwen (waaronder onderwijs). Ook de bijstelling van diverse personele budgetten en het schrappen van de taakstelling op vrijval vacaturegelden leiden tot nadelen. Voor een aantal zaken trekken we in 2024 bewust extra geld uit. Zo vragen we budget voor Herdenken van 80 jaar vrijheid, kunnen we

baggerwerkzaamheden die voor 2025 waren gepland een jaar eerder uitvoeren en stellen we voor budget beschikbaar te stellen voor het opstellen van een Visie op dienstverlening.

De structurele doorwerking van deze eerste bestuursrapportage is wat omvang betreft eveneens negatief, maar wel minder groot. Tegenover de nadelen die structureel zijn verwerkt, staan ook enkele voordelen. Zoals met name een hogere OZB-opbrengsten voor woningen als gevolg van areaaluitbreiding en de vrijval van het restant van de stelpost prijsstijgingen in 2024.

In de bestuursrapportage is ook een aantal bijstellingen in investeringsbudgetten en mutaties in reserves verwerkt. Wanneer dat aan de orde is, vindt u dat terug aan het einde van elk begrotingsprogramma.

Tot slot

Het structurele effect van deze eerste bestuursrapportage betrekken we bij de totstandkoming van de Kadernota 2025-2028 die eind mei aan uw raad aangeboden wordt. Zoals we eerder in een raadinformatiebrief met u hebben gedeeld is de ontwikkeling van onze financiële positie vanaf 2026 naar verwachting negatief. Het resultaat van deze bestuursrapportage vergroot daarmee feitelijk de financiële opgave waar we voor staan. Tegelijkertijd is er nog steeds sprake de nodige onzekerheid als het gaat om het Rijksbeleid met betrekking tot het gemeentefonds. We gaan bij de behandeling van de kadernota graag met uw raad het gesprek over wat dit betekent voor Neder-Betuwe en hoe we hier op een weloverwogen manier mee om kunnen gaan. Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Neder-Betuwe

De secretaris,   De burgemeester,

Nicolien de Geus   Jan Kottelenberg
- De Bruijn

LEESWIJZER

Met deze bestuursrapportage informeert het college de raad over de realisatie van de Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027 per 1 mei 2023. Deze bestuursrapportage bevat een uiteenzetting over de uitvoering en bijstelling van het beleid en de financiële afwijkingen.

Opbouw en indeling van de bestuursrapportage

De indeling van deze bestuursrapportage sluit aan bij de opzet van de Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027. Deze bestaat uit een voorwoord van het college met een uiteenzetting van de financiële positie, de beleidsmatige en financiële verantwoording per programma. De bestuursrapportage sluit af met een totaaloverzicht van verbeteringen of verslechtingen per programma per taakveld dat aansluit bij de toelichtingen van de afwijkingen per programma.

Verantwoording op de begrotingsprogramma's

De beleidsmatige en financiële verantwoording vindt plaats vanuit hetzelfde programmaplan als de Begroting 2024 en meerjarenraming 2025-2027. Er zijn zes programma's en hoofdstuk Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting (VPB), en onvoorzien:

- Programma 1: Bestuur en Dienstverlening
- Programma 2: Openbare orde en Veiligheid
- Programma 3: Fysieke Leefomgeving
- Programma 4: Economie
- Programma 5: Wmo, Jeugd en Participatiewet
- Programma 6: Onderwijs, Sport en Welzijn
- Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting (VPB) en onvoorzien.

Elk programma is in deze bestuursrapportage als volgt opgebouwd:

- De missie van het programma, zoals verwoord in de Begroting 2024 en meerjarenraming 2025 -2027.
- De actuele beleidskaders.
- Beantwoording van de eerste twee 'W-vragen' per Ambitie:
  - Wat willen wij bereiken?
  - Wat gaan we daarvoor doen?
- Een tabel waarin met kleuren is aangegeven hoe de realisatie van de doelstellingen voor die Ambitie verloopt.
- Overige ontwikkelingen binnen het begrotingsprogramma.
- Beantwoording van de derde 'W-vraag' voor het gehele begrotingsprogramma: Wat mag het kosten? Met een toelichting op:
  - de afwijkingen groter dan € 50.000 per taakveld;
  - de investeringsbudgetten die bijgesteld worden;
  - op de mutaties in reserves.

Verantwoording over paragrafen en de verbonden partijen

De paragrafen geven een dwarsdoorsnede van bepaalde beleidsmatige en financiële aspecten van de begroting. Deze belichten wij in elke paragraaf vanuit een ander perspectief. Over de ontwikkelingen in de paragrafen wordt in principe alleen in de begroting en in de jaarstukken gerapporteerd. In een bestuursrapportage leest u alleen belangrijke actuele ontwikkelingen als die zich voordoen binnen een paragraaf.

Voor wat betreft de beantwoording van de eerste twee 'W-vragen' voor de verbonden partijen binnen dat programma en de ontwikkeling rapporteren wij u in de eerstvolgende bestuursrapportage. Dit naar aanleiding van de rapportages over 2024 die wij pas medio 2024 verwachten van onze verbonden partijen.

Gebruik kleuren voor de realisatie van beleid

In onze planning & control documenten gebruiken we kleuren om de realisatie van het beleid aan te geven.

- De verantwoording van de voortgang van de uitvoering van het beleid (ambities) doen wij in de eerste bestuursrapportage 2024 op het niveau van de 1e W vraag "wat willen wij bereiken".
- De voortgang van de uitvoering van het beleid (ambities) in de eerste bestuursrapportage 2024 doen wij op drie onderdelen Resultaat, Tijd en Middelen.
- Voor de drie onderdelen Resultaat, Tijd en Middelen gaan we drie kleuren gebruiken: rood, oranje en groen.
- Het grensbedrag voor budgetafwijkingen bedraagt € 50.000 per taakveld. De toelichting van de budgetafwijkingen vindt plaats op het niveau van taakveld. Binnen de toelichting kan, waar dat nodig blijkt, gebruik gemaakt worden van specifieke onderwerpen die in de praktijk gekoppeld zijn aan het niveau van kostenplaatsen. (Denk bijvoorbeeld bij het taakveld overhead aan een toelichting op het niveau van enerzijds personeelslasten en anderzijds ICT).

Uitleg gebruik kleuren

De drie kleuren voor Resultaat, Tijd en Middelen betekenen het volgende.

	<p>Groen gebruiken wij:</p> <p><u>Bij het onderdeel Resultaat:</u> Wanneer we de beleidsinhoudelijke doelstellingen (naar verwachting) halen of het al is gelukt de doelstellingen te halen. Bij groen hoeft geen toelichting te worden gegeven.</p> <p><u>Bij het onderdeel Tijd:</u> Wanneer de planning voor het behalen van de doelstellingen op schema verloopt? Of het volgens planning gelukt is de doelstellingen te halen. Bij groen hoeft geen toelichting te worden gegeven.</p> <p><u>Bij het onderdeel Middelen:</u> Wanneer we de doelstellingen binnen de toegekende middelen halen. We hanteren een marge van € 50.000 voor het bepalen van rood of groen. Bij groen hoeft geen toelichting te worden gegeven.</p> <p><u>Daarnaast geldt de volgende uitzondering:</u> De kleur groen is ook van toepassing wanneer de uitvoering van de doelstelling binnen het toegekende budget heeft plaatsgevonden maar er toch een forse onderschrijding binnen het toegekende budget is ontstaan door bijvoorbeeld een niet geraamde ontvangen subsidie of externe bijdrage. Bij deze uitzondering is een toelichting noodzakelijk.</p>
	<p>Oranje gebruiken wij:</p> <p><u>Bij het onderdeel resultaat:</u> Wanneer we de beleidsinhoudelijke doelstellingen niet volledig dreigen te halen. Een toelichting is nodig.</p> <p><u>Bij het onderdeel Tijd:</u> Wanneer we de beleidsinhoudelijke doelstellingen niet binnen de geplande tijd (volgens planning) dreigen te realiseren. Een toelichting is nodig.</p> <p><u>Bij het onderdeel Middelen:</u> Wanneer we de beleidsinhoudelijke doelstellingen niet binnen het toegekende budget dreigen uit te voeren. Een toelichting is nodig.</p>
	<p>Rood gebruiken wij:</p>

Bij het onderdeel resultaat:

Wanneer de beleidsinhoudelijke doelstellingen niet kunnen halen. Bijsturing is nodig op het resultaat van de beleidsinhoudelijke doelstellingen door middel van aanvullende besluitvorming. Een toelichting is nodig.

Bij het onderdeel Tijd:

Wanneer we de beleidsinhoudelijke doelstellingen niet binnen de geplande tijd (niet volgens planning) hebben gerealiseerd. Bijsturing is nodig op Tijd/planning van de beleidsinhoudelijke doelstellingen door middel van aanvullende besluitvorming. Een toelichting is nodig.

Bij het onderdeel Middelen:

Wanneer de beleidsinhoudelijke doelstellingen niet binnen het toegekende budget uitgevoerd kunnen worden. Voor het onderdeel middelen geldt dat een afwijking van meer dan € 50.000 rood wordt gekleurd. Bijsturing is nodig op het toegekende budget van de beleidsinhoudelijke doelstellingen door middel van aanvullende besluitvorming. Een toelichting is nodig.

INCIDENTELE EN STRUCTURELE ONTWIKKELINGEN

De incidentele verbeteringen en verslechtingen van de financiële positie worden hoofdzakelijk veroorzaakt door:

Incidentele Ontwikkelingen	Pr.	2024	2025	2026	2027
Bestuur	1	167.000			
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	70.000	-70.000	0	0
Milieubeheer	3	50.000	0	0	0
Inkomensregeling	5	-70.000	0	0	0
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6	-79.000	0	0	0
Media	6	79.000	0	0	0
OZB niet Woningen	AD	115.000	0	0	0
Algemene uitkering	AD	-290.000	0	0	0
Overige baten en lasten	AD	-44.000	0	0	0
Mutaties Reserves	R/3	-50.000	0	0	0
Totaal		-52.000	-70.000	0	0

+ is tekort, - is overschot

De structurele verbeteringen en verslechtingen van de financiële positie worden veroorzaakt door:

Structurele Ontwikkelingen	Pr.	2024	2025	2026	2027
Arbeidsparticipatie	5	2.000	52.000	52.000	52.000
Hulp in huishouding (WMO)	5	83.000	83.000	83.000	83.000
Onderwijshuisvesting	6	59.000	15.000	15.000	15.000
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	6	70.000	108.000	108.000	108.000
Overhead	AD	1.179.000	392.000	281.000	269.000
OZB Woningen	AD	-90.000	-90.000	-90.000	-90.000
Overige baten en lasten	AD	-144.000	-144.000	-144.000	-144.000
Totaal		1.159.000	416.000	305.000	293.000

+ is tekort, - is overschot

De verbeteringen en verslechtingen van de financiële positie veroorzaakt door overige kleine verschillen.

Structurele Ontwikkelingen	Pr.	2024	2025	2026	2027
Verschillen < 25.000 diverse taakvelden	1	10.000	-25.000	-25.000	-25.000
Verschillen < 25.000 diverse taakvelden	2	29.000	29.000	29.000	29.000
Verschillen < 25.000 diverse taakvelden	3	61.000	1.000	13.000	13.000
Verschillen < 25.000 diverse taakvelden	4	27.000	2.000	2.000	2.000
Verschillen < 25.000 diverse taakvelden	5	35.000	35.000	35.000	35.000
Verschillen < 25.000 diverse taakvelden	6	39.000	0	0	0
Totaal		201.000	42.000	54.000	54.000

Totaal 1.308.000 388.000 359.000 347.000

+ is tekort, - is overschot

VOORTGANG EN REALISATIE PROGRAMMAPLAN

Programma 1 Bestuur en dienstverlening

Missie

Bestuur en organisatie werken voor een samenleving die voortdurend in beweging is. We staan voor uitdagingen die we alleen succesvol kunnen aanpakken als hiervoor een breed draagvlak is bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. We hebben oog voor de groeiende afstand tussen burger en overheid die in Nederland te zien is. Zorgvuldige communicatie, participatie en een goede dienstverlening zijn daarom belangrijk. Dit verbindt de gemeente met de samenleving en zorgt voor transparantie, vertrouwen en een goede onderlinge relatie. Door de omgeving goed te betrekken zorgen we voor betere plannen en beleid.

De opgaven waarvoor wij staan houden niet op bij onze gemeentegrenzen. Daarom werken wij nauw samen met onze buurgemeenten, gemeenschappelijke regelingen en, als dat nodig is, met gemeenten en organisaties op regionaal en provinciaal niveau. Neder-Betuwe heeft een stevige positie in de regio.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Visie op Communicatie & Participatie Gemeente Neder-Betuwe \(2021\)](#)
- [Participatie en Inspraakverordening gemeente Neder Betuwe \(2015\) \(bijlage 1\) , \(bijlage 2\)](#)
- [Verordening burgerinitiatief Neder-Betuwe \(2016\)](#)
- [Implementatieplan Klantcontactcentrum \(2014\)](#)

Ambities

1.1 De gemeente is communicatief en participatief

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
De gemeentelijke dienstverlening is optimaal en goed toegankelijk	We zorgen voor optimale bereikbaarheid van het klantcontactcentrum en de gemeentewinkel. Bij afwijkende openingstijden is informatie hierover goed te vinden.	continu
	We investeren in het verbeteren van de afhandeling van vragen en klachten. Ook die via sociale media binnenkomen.	continu
	Waar dat relevant en passend is, bieden we meer diensten digitaal aan.	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
De gemeente informeert haar burgers tijdig, actief en toereikend over activiteiten, beleid, rechten en plichten	We volgen ook via sociale media wat er leeft onder burgers en hebben de omgeving goed in beeld.	continu
	We communiceren helder en begrijpelijk en zoveel mogelijk op B1-niveau.	continu
	We leveren maatwerk per doelgroep door keuzes te maken in on- en offline kanalen, taal en toon.	continu

	We bouwen aan relaties met intermediairs bij specifieke doelgroepen (sleutelfiguren).	continu
	We werken cross mediaal bij algemene boodschappen en crisiscommunicatie voor een zo groot mogelijk bereik.	continu
	We zorgen voor een vindbare en toegankelijke, up-to-date website met het keurmerk drempelvrij.	continu
	We werken toe naar een nog meer open en actief openbaar makende overheid door een gefaseerde invoering van de Wet open overheid (Woo), de Wet elektronische publicaties (Wep) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wembv).	2023-2025

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
De gemeente werkt samen met burgers, bedrijven en partners voor begrip en draagvlak	We betrekken belanghebbenden of vragen hen te participeren bij gemeentelijke initiatieven.	continu
	We stellen duidelijke kaders en zijn helder over doel en impact van participatie.	continu
	We delen actief informatie over gemeentelijke initiatieven en zijn open over de resultaten van participatietrajecten.	continu
	We delen actief kennis met initiatiefnemers over mogelijke participatieaanpak en -methodieken.	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

1.2 De gemeente is toekomstbestendig, zelfstandig en daadkrachtig

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Een goede samenwerking met buurgemeenten, de regio en verbonden partijen	We blijven actief bij het ontwikkelen en benutten van kansen in de regio.	continu
	Waar nodig overleggen we met buurgemeenten en regionale organisaties om beleidsmaatregelen onderling af te stemmen, gezamenlijke standpunten in te kunnen nemen en/of belangenbehartiging van de regio mogelijk te maken.	continu
	We laten taken uitvoeren door gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingsverbanden wanneer dit de dienstverlening ten goede komt, de kwetsbaarheid vermindert en/of de kwaliteit en efficiëntie van de	continu

	uitvoering vergroot.	
--	----------------------	--

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Een verantwoorde in- en uitvoering van beleid, wetgeving en regelingen	We bekijken op vaste tijden of de bestaande procedures nog bijdragen aan een goede, rechtvaardige, efficiënte en rechtmatige uitvoering.	continu
	Nieuwe wet- en regelgeving voeren we in op een manier die past bij de schaal en de samenleving van Neder-Betuwe.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Onze verantwoordelijkheid nemen in crisissituaties	Als het Rijk een beroep op ons doet in tijden van crises (stikstof-, energie-, vluchtelingen- of andere) , zijn we bereid onze bijdrage te leveren.	continu
	De gemeente ondersteunt mensen in nood en stimuleert en faciliteert waar nodig particuliere initiatieven om vluchtelingen op te vangen.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Een effectieve ondersteuning van de gemeenteraad	We onderzoeken wat er nodig is om de raadzaal een toekomstbestendige vergaderplek van de raad te laten zijn, met een uitstraling die bij onze raad en gemeente past.	2024 en verder

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		In 2024 is gestart met het verkennen van de mogelijkheden voor een toekomstbestendige inrichting van de raadzaal. De eerste stap die gezet gaat worden is de vervanging van de apparatuur (beeld en geluid) in de raadzaal. Het budget hiervoor ontbreekt en wordt bij deze bestuursrapportage aangevraagd. Het verdere verkennen van de mogelijkheden is opgenomen in de uitwerking van het project hybride werken.

Overige ontwikkelingen

Er zijn geen overige ontwikkelingen binnen dit programma.

Wat mag het kosten?

Programma: 1. Bestuur en Dienstverlening				
Bedragen x € 1.000,-	2024	2025	2026	2027
Mutaties per taakveld				
0.1 Bestuur	177	-25	-25	-25
0.2 Burgerzaken				
Totaal mutaties per programma	177	-25	-25	-25

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 0.1 Bestuur (incidenteel nadeel van €177.000 voor 2024 en vanaf 2025 een structureel voordeel van € 25.000)

Wethouderspensionen (incidenteel voordeel/nadeel van € 168.553 voor 2024)

Van a.s.r Verzekeringen is een opgebouwd kapitaal ontvangen voor de financiering van een wethouderspension met ingang van maart 2024. In totaal is dit een bedrag van € 168.533. Voorgesteld wordt om dit bedrag toe te voegen aan de voorziening wethouderspensionen om zodoende aan de pensioenverplichting te kunnen voldoen. Per saldo betreft dit een budgettair neutraal effect in deze bestuursrapportage.

Herdenken en vieren 80 jaar vrijheid (incidenteel nadeel € 80.000 voor 2024)

Van september 2024 tot en met augustus 2025 herdenkt Nederland 80 jaar vrijheid. In regionaal verband sluit gemeente Neder-Betuwe aan bij een aantal projecten. Ook werken de gezamenlijke Comités 4/5 mei in Neder-Betuwe plannen uit voor diverse activiteiten voor jong en oud gedurende deze periode. Gemeente Neder-Betuwe faciliteert en ondersteunt. Hiervoor zijn financiële middelen

nodig die met dit besluit beschikbaar worden gesteld. Vooralsnog is een budget noodzakelijk ter hoogte van € 80.000.

Omdat nog niet geheel duidelijk is welk deel ingezet zal worden in 2024 en welk deel in 2025 is het verzoek vooralsnog dit budget van € 80.000 volledig ter beschikking te stellen voor 2024. Bij de tweede bestuursrapportage 2024 dan wel jaarrekening 2024 komen wij bij u terug welk (restant)deel noodzakelijk is om over te hevelen voor de activiteiten voor 2025.

Uitvoering Verbijzonderde Interne Controle (incidenteel nadeel € 87.000 voor 2024)

Met ingang van het boekjaar 2023 dient het college een rechtmatigheidsverantwoording af te geven bij de jaarstukken. In de afgelopen periode hebben we ons hierop goed voorbereid. Onder andere door een beschrijving van de wijze waarop de (verbijzonderde) interne controlefunctie is belegd in de organisatie (het 'control framework') en door ons te oriënteren op wat er qua processen, controlewerkzaamheden en technische ondersteuning nodig is om de rechtmatigheidsverantwoording inhoudelijk goed te kunnen onderbouwen.

In aanloop naar de jaarstukken 2023 hebben we in dit kader geconstateerd dat er op de verbijzonderde interne controle meer kwalitatieve en kwantitatieve inzet nodig is. Enerzijds omdat er sprake is van een toename van het aantal te controleren regelingen en stijgende controlevolumes als gevolg van de omvang/materialiteit van onze processen, anderzijds omdat de aanscherping van controle- en rapportagevereisten vraagt om steeds meer kennis over de wijze waarop de rechtmatigheid vanuit accountancystandaarden dient te worden onderbouwd. Het college heeft daarom besloten om de formatie voor de verbijzonderde interne controle uit te breiden en ten laste te brengen van het budget voor de rechtmatigheidsverantwoording. Dit verloopt budgetneutraal.

Ter overbrugging van de periode tussen de uitdiensttreding van een betrokken medewerker en de werving en aanstelling van een nieuwe vaste medewerker wordt in 2024 gebruik gemaakt van externe inhuur. De kosten hiervan liggen fors hoger dan de beschikbare personeelslasten in de personeelsbegroting. Dit leidt tot een incidenteel nadeel in 2024.

Overige kleine verschillen (incidenteel nadeel € 10.000 in 2024, vanaf 2025 structureel voordeel € 25.000)

Behoeven geen toelichting.

Investeringsen

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen mutaties die betrekking hebben op investeringen.

Mutaties in reserves

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen afwijkingen die betrekking hebben op mutaties in reserves.

Programma 2 Openbare orde en veiligheid

Missie

Het is fijn wonen en leven in Neder-Betuwe. Veiligheid is een belangrijke voorwaarde om in vrijheid te kunnen leven. Het gaat hierbij zowel om de harde cijfers als het gevoel van veiligheid. We versterken onze veiligheid door in te zetten op het tegengaan van ondermijning, het versterken van onze politiecapaciteit, het voorkomen en bestrijden van mensenhandel en het tegengaan van uitbuiting van arbeidsmigranten.

Deze missie komt overeen met de vastgestelde visie in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein. De ambities en ontwikkelingen binnen dit programma komen deels terug in de nota of de bijbehorende uitvoeringsplannen.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Integrale Beleidsnota Sociaal Domein "Samen verder op de ingeslagen weg" 2021 - 2024 \(2021\)](#)
- [Uitvoeringsplan Meedoen en Samenleven \(2022\)](#)
- [Uitvoeringsplan Optimaal Ontwikkelen en Opgroeien \(2022\)](#)
- [Uitvoeringsplan Gezond en Vitaal \(2022\)](#)
- [Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid 2019-2022 \(2018\)](#)
- [Jaarplan Veiligheid 2022 \(2022\)](#)
- [Veiligheidsstrategie 2019-2022 Oost-Nederland \(2019\)](#)
- [Meerjarenbeleidsplan 2019-2022 politie Oost-Nederland \(2019\)](#)
- [Regionaal Beleidsplan Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023 \(2019\)](#)
- [Regionaal Risicoprofiel Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023 \(2019\)](#)
- [Regionaal Crisisplan Veiligheidsregio Gelderland-Zuid 2020-2023 \(2019\)](#)
- [Generiek Rampbestrijdingsplan VRGZ \(2018\)](#)
- [Preventie- en Handhavingplan Alcohol Neder-Betuwe 2022-2024 \(2021\)](#)
- [Eerste wijziging Algemene Plaatselijke Verordening Neder-Betuwe 2021 \(2022\); Bijlage 1; Bijlage 2;](#)

Ambities

2.1 Neder-Betuwe is een veilige gemeente om te wonen en te leven

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Het gevoel van veiligheid wordt (samen met onze inwoners) versterkt	We werken integraal samen bij de uitvoering van de Kadernota Veiligheid 2023-2026.	2023-2026
	We ondersteunen initiatieven gericht op buurtpreventie.	continu
	We volgen en vertalen het landelijke beleid ten aanzien van vuurwerk. Vooralsnog ontwikkelen we nog geen eigen beleid voor een vuurwerkverbod.	continu
	We zetten ons in voor het behoud van de zondagsrust, onder andere ten aanzien van de openingstijden van winkels, het houden van evenementen en (infrastructurele) werkzaamheden.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Het middelengebruik (alcohol, roken, drugs) onder onze (jonge) inwoners neemt af	We willen onze jeugd beschermen tegen middelengebruik door preventie en handhaving.	continu
	We zetten in op betere naleving van leeftijdsgrenzen en openingstijden bij alcoholverstrekkers.	continu
	Dit beleidsdoel draagt ook bij aan de realisatie van ambitie 5.2: Inwoners van Neder-Betuwe leven gezond en zijn vitaal.	

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		Van diverse kanten ontvangen we signalen dat het middelengebruik onder (jonge) inwoners toeneemt in plaats van afneemt. Inmiddels zijn we in 2024 gestart met de OKO-aanpak (Opgroeien in een Kansrijke Omgeving). Dit is een preventieve interventie om alcohol- en middelengebruik onder jongeren tegen te gaan.
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Ondermijnende criminaliteit, uitbuiting en mensenhandel wordt voorkomen	Het actief aanpakken van productielocaties van verdovende middelen en monitoren van leegstaande gebouwen binnen onze gemeente.	continu
	Het verhogen van de (digitale) weerbaarheid van onze samenleving.	continu
	We werken samen met bedrijven om mensenhandel en arbeidsuitbuiting actief tegen te gaan.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		Het beleid met betrekking tot mensenhandel is nog niet vastgesteld. We zijn momenteel wel gericht bezig met het verhogen van de inzet op preventie, met als doel meer signalen te ontvangen en vervolgens door te pakken om de situatie ongedaan te maken.
Tijd		
Middelen		

2.2 Inwoners van Neder-Betuwe kunnen vertrouwen op goede en tijdige hulp en ondersteuning van de hulpdiensten en BOA's

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Bevordering van de openbare orde en veiligheid in Neder-Betuwe	We zetten in op optimale inzet van onze wijkagenten.	continu
	Het college evalueert jaarlijks de prioriteiten voor de inzet van de boa's.	jaarlijks

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Behoud van een goed functionerende (vrijwillige) brandweer	We zetten in op het behoud van de huidige korpsen en hun capaciteit.	continu
	We stimuleren het behouden van de jeugdbrandweer.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Tijdige aanrijtijden en kwalitatief hoogwaardige ambulancedienst voor onze inwoners	We zetten in op betere aanrijtijden, binnen de normtijd van de ambulance.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		Uw gemeenteraad is recentelijk geïnformeerd over de Veiligheidsregio en de ontwikkelingen met betrekking tot dit punt.
Tijd		
Middelen		

Overige ontwikkelingen

Binnen dit programma is geen sprake van overige ontwikkelingen.

Wat mag het kosten?

Programma: 2. Openbare orde en veiligheid				
Bedragen x € 1.000,-	2024	2025	2026	2027
Mutaties per taakveld				
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	16	16	16	16
1.2 Openbare orde en veiligheid	13	13	13	13
Totaal mutaties per programma	29	29	29	29

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakvelden kleine verschillen (structureel nadeel € 29.000)

Behoeven geen toelichting.

Investerings

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen mutaties die betrekking hebben op investeringen.

Mutaties in reserves

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen afwijkingen die betrekking hebben op mutaties in reserves.

Programma 3 Fysieke leefomgeving

Missie

Neder-Betuwe is een veilige, schone, aantrekkelijke en gevarieerde gemeente en staat bekend als hét laanboomcentrum van Nederland en Europa. Wij werken samen met bewoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties aan het behoud en de ontwikkeling van een duurzame, leefbare en vitale gemeente. De woningvoorraad is kwalitatief op orde en stemmen we voortdurend af op de behoefte. We ontwikkelen de mobiliteit in onze gemeente zo, dat deze de bereikbaarheid, de verkeersveiligheid en de leefbaarheid versterkt.

Klimaatverandering is een urgent wereldwijd probleem. Onder invloed van klimaatverandering ontstaan maatschappelijke vraagstukken. De regierol om deze aan te pakken ligt voor een deel bij gemeenten. We werken daarom integraal aan een duurzame (lokale) leefomgeving en een gezonde leefstijl.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen 2022-2025](#)
- [Landschapsontwikkelingsplan \(LOP\) Neder-Betuwe 2022-2032](#)
- [Omgevingsplan](#)
- [Nota Bovenwijkse Voorzieningen 2018 deel A \(2018\), \(deel B, actualisatie 2023\)](#)
- [Omgevingsvisie Neder-Betuwe](#)
- [Verordening Commissie Ruimtelijke Kwaliteit](#)
- [Programma Wonen 2022-2030](#)
- [Nota grondbeleid \(2016\)](#)
- [Welstandsnota \(2011\)](#)
- [VTH beleid Rivierenland 2022 \(VTH: Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving\), Bijlage 1 \(Risicoanalyse\), Bijlage 2 \(Richtlijn geharmoniseerde sancties\)](#)
- [Verordening uitvoering en handhaving Omgevingsrecht Neder-Betuwe 2023](#)
- [Programma Riolerings en water 2024-2028 \(2023\)](#)
- [Integraal Beheerplan Openbare Ruimte 2021 \(IBOR\)](#)
- [Assetsheet Begraafplaatsen](#)
- [Assetsheet Riolerings & Water \(Incl. Baggeren\)](#)
- [Duurzaamheidsvisie Neder-Betuwe 2016-2020 \(2015\)](#)
- [Klimaatnota Neder-Betuwe 2021-2025 \(2021\)](#)
- [Nota Honden\(poep\)beleid 2016 \(2016\)](#)
- [Beleidsvisie externe veiligheid Neder-Betuwe 2015-2018 \(2015\)](#)
- [Bodembelastingkaart \(actualisatie 2017\)](#)
- [Neder-Betuws Verkeer- en Vervoerplan beleidsrapportage \(2018\), \(achtergrondrapportage\)](#)
- [Speelruimteplan Neder-Betuwe 2024-2027 \(2024\)](#)
- [Vervangingsplan essentaksterfte 2019-2022 \(2019\)](#)
- [Uitvoeringsplan bomen Neder-Betuwe 2019 \(2019\)](#)
- [Beleidsplan huisvesting arbeidsmigranten 2020-2022 \(2019\)](#)
- [Woonwagenebeleid \(2020\)](#)

Ambities

3.1 Wonen voor iedereen

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Betaalbaar wonen voor iedereen	We gaan kleinere en goedkopere woningen bouwen.	continu
	We monitoren de lokale woningmarkt.	continu
	We borgen 30% sociale huurwoningen bij elk	continu

	nieuwbouwproject en meer (10%) sociale koopwoningen.	
	We maken meerjarenafspraken met woningcorporatie Thius voor de periode 2024 - 2027	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Beschikbare woningen voor iedereen	We zoeken naar mogelijkheden voor het verbeteren van de doorstroming op de woningmarkt.	2025
	We doen onderzoek naar mogelijke oplossingen voor woonruimte van spoedzoekers.	2024
	We willen meer levensloopgeschikte of zorgwoningen bouwen.	continu
	We streven naar 50% toewijzing van woningen voor lokale behoefte.	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Vindbare woningen voor iedereen	We monitoren het aanbod in de vrije sector.	2024
	We onderzoeken hoe we eerder kunnen informeren over een sociale huurwoning en de wachtlijst.	2025
	We gaan voorlichting geven over levensloop bestendig wonen aan senioren	2024
	We communiceren actief over woningbouw aan inwoners.	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Voldoende aanbod wonen dichtbij werk voor arbeidsmigranten	We realiseren voldoende nieuwe verblijfplaatsen voor arbeidsmigranten	2023-2026
	We voeren een inventarisatie uit over het aantal arbeidsmigranten bij agrariërs (short stay).	2024

	We geven uitvoering aan het regionaal convenant arbeidsmigranten.	2024
--	---	------

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Rekening houden specifieke behoefte woonwagenebewoners	We realiseren dertien nieuwe standplaatsen voor woonwagenebewoners.	2024-2027

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		In verband met zorgvuldigheid en participatie zal de realisatie van woonwagenestandplaatsen een aantal jaar gaan duren. Omdat de realisatie in 2027 dient te zijn afgerond is de kolom 'wanneer speelt het' ten opzichte van de begroting gewijzigd van 2024 naar 2024-2027.
Middelen		

3.2 In onze openbare ruimte is het heel, schoon en veilig en bereikbaar voor iedereen

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Veilig en goed onderhouden wegennet	We continueren de uitvoering van het Neder-Betuws Verkeer- en vervoerplan.	continu
	We realiseren een randweg Opheusden voor het ontlasten van de kern Opheusden en de ontsluiting van het Tree Valley Business Centre. Daarnaast creëren we de mogelijkheid om wijk Herenland aan te sluiten op de randweg.	2024-2027
	We volgen de ontwikkelingen rond de verbreding van de Rijnbrug	2024 e.v.
	We onderzoeken een betere ontsluiting van Ochten-Oost en -Noord.	continu
	We onderzoeken een goede verbinding voor langzaam verkeer tussen Casterhoven en andere delen van het dorp Kesteren.	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Goede bereikbaarheid openbaar vervoer	We lobbyen voor korte reistijden naar de centrumgemeenten.	continu
	We zetten ons in voor behoud van goede en duurzame veerverbindingen.	continu
	We ronden de herinrichting van de omgeving station Opheusden af.	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Effectieve en efficiënte inrichting en beheer openbare ruimte	We gaan uitvoering geven aan het Integraal Beheerplan Openbare Ruimte (IBOR).	continu
	Bij nieuwbouwlocaties wordt voldoende rekening gehouden met aaneengesloten speelplekken.	continu
	We starten een communicatiecampagne met als doel het zwerfafval tegen te gaan.	continu
	We onderzoeken hoe we op een respectvolle manier voldoende ruimte kunnen houden op de gemeentelijke begraafplaatsen.	continu
	We onderzoeken hoe we de kwaliteit van het openbaar groen kunnen verbeteren tegen lagere beheerkosten.	continu
	We gaan uitvoering geven aan de 1e fase van het baggerplan voor de B- en C-watgangen.	2023-2025
	We maken een doorstart met het honden(poep)beleid	2023-2025

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		Na aanbesteding blijkt dat het baggerwerk door de aannemer geheel kan worden uitgevoerd in het voor- en najaar van 2024. In 2025 hoeft daardoor niet meer gebaggerd te worden. De levering van nieuwe afvalbakken heeft vertraging opgelopen. De geplande werkzaamheden worden alsnog in 2024 uitgevoerd.
Middelen		De uitvoering van het baggerbestek kan geheel in 2024 afgerond worden. De werkzaamheden die geraamd waren voor 2025, worden ook in 2024 uitgevoerd. Dit zorgt voor een overschrijding in 2024.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Sober en doelmatig beheer	We voeren het Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen uit. (Deze activiteiten zijn verder	2022-2025

gemeentelijke gebouwen	uitgewerkt in Programma 6.)	
-------------------------------	-----------------------------	--

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		We hebben extra, onvoorziene werkzaamheden moeten uitvoeren. Daarnaast gaan er twee ervaren medewerkers vertrekken. Er is nog geen vervanging. Hierdoor hebben we de zorg dat wij het Meerjarigonderhoudsprogramma (MJOP) 2024 niet in de volledige omvang kunnen uitvoeren.
Tijd		We verwachten dat we uit gaan lopen met onze planning.
Middelen		Aan het gemeentehuis, de gemeentewerf Opheusden, het tijdelijk schoolgebouw aan de Tollenhof en het monument Ochten worden onvoorziene maar noodzakelijke werkzaamheden uitgevoerd. Het doel is het vergroten van het werkcomfort en de veiligheid. Bij de vaststelling van het MJOP 2022- 2025 waren deze werkzaamheden nog niet bekend, wat betekent dat er geen dekking voor opgenomen is. De meerkosten zijn verdeeld over taakveld 0.3, 0.4, 4.2, 5.2 en 5.5 opgenomen onder kleine verschillen.

3.3 We willen een duurzame gemeente zijn, klaar voor de toekomst

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Duurzame en gezonde leefstijl	We geven eenvoudige oplossingen voor een duurzame leefstijl. <i>(Meer over gezondheid vindt u terug onder ambitie 5.2 Inwoners van Neder-Betuwe leven gezond en zijn vitaal)</i>	2023-2026
	We realiseren meer openbare laadpalen voor elektrisch vervoer.	2023-2026

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Verlagen van het energieverbruik	We stimuleren het gebruik van subsidieregelingen voor het uitvoeren van maatregelen die bijdragen aan een laag energieverbruik.	2023-2026
	We voeren onze Warmtetransitievisie uit.	2023-2026
	We zetten ons in voor de bestrijding van energiearmoede bij onze inwoners.	2023-2026
	Wij maken een plan voor aardgasvrije wijken.	2024-2025
	Via de pilot Energie Expertteam Rivierenland ondersteunen wij samen met VNO NCW en S-tec ondernemers bij de verduurzamingsopgave.	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Toekomstbestendige leefomgeving	We bevorderen een groene, schaduwrijke leefomgeving.	continu
	Bij de herinrichting van wijken treffen we klimaatbestendige maatregelen die zijn afgestemd op extremer weer.	continu
	We plaatsen meer groen in woonwijken, vooral met bomen	2023-2026

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Circulaire samenleving	We stimuleren hergebruik van verpakkingen (en het minder gebruik te maken van wegwerpverpakkingen).	2023-2026
	We stimuleren de recycling van grondstoffen.	2023-2026
	We verminderen ons restafval.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Nieuwe energievormen	We stimuleren het overschakelen van fossiele energie naar duurzame bronnen.	continu
	We zetten in om bij windmolens op land minimaal 50% ten goede te laten komen aan de lokale gemeenschap.	2023-2026
	We gaan in overleg om de knelpunten op elektriciteitsnet te verminderen of te verbeteren.	2023-2026
	We stimuleren innovatie samen met lokale ondernemers.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

3.4 We zorgen voor samenhang tussen de huidige omgevingskwaliteit en toekomstige functies ter vervulling van maatschappelijke behoeften

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Gezonde en kwalitatieve leefomgeving	De bodemkwaliteit wegen we integraal mee. (aanvullingsspoor Bodem Omgevingswet)	2024 e.v.
	Actualiseren Welstandsnota.	2024 e.v.
	We hebben zorg voor een schone lucht (o.a. stookbeleid).	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		Na de invoering van de Omgevingswet is het niet langer toegestaan om hout te stoken in de open lucht. Samen met de Omgevingsdienst en TCO werken we aan een werkbare oplossing voor het verbranden van ziek hout. Uiteraard binnen de wettelijke mogelijkheden.
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Omgaan met de schaarse ruimte	Keuzes maken welke functies wel/niet in het buitengebied.	2024
	Regionaal samenwerken aan complexe opgaven.	2024 e.v.
	De gemeente draagt als stakeholder bij aan een integrale afweging voor de drinkwaterreserveringsgebieden.	2024 e.v.

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		Het opstellen van een concept programma Buitengebied gaat langer duren dan gepland. De geplande college-informatieavond van 16 mei wordt verschoven tot na de zomer.
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Planvorming en regels Omgevingswet op orde	Eén gemeentedeckend Omgevingsplan in fases.	2024 e.v.
	Juridische regels omzetten in 'toepasbare regels': gebruiksvriendelijk en leesbaar.	2024 e.v.

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		Het omgevingsplan Kern en ondervindt vertraging door de beperkingen aan de omgevingsplan software. De transitieperiode om te komen tot een gemeentedeckend

		omgevingsplan is door de wetgever met 2 jaar verruimd tot 1 januari 2032. De verwachting is dat we binnen deze termijn de volledige transitie hebben voltooid.
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Nuchter natuur- en stikstofbeleid	Toekomstperspectief bieden voor agrariërs, met ruimte voor bedrijfsontwikkeling en innovatie.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Werkende en werkbare digitale systemen	Een stabiele en functionele (regionale) keten van systemen.	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		In het 1e kwartaal 2024 beschikt de gemeente over werkende en op het DSO aangesloten omgevingsplan software, maar er zijn nog wel beperkingen. Bepaalde voor ons op dit moment benodigde functionaliteiten (o.a. normen en viewer) zijn nog niet werkend. De verwachting is dat dit eind 2024 is opgelost. De komende jaren blijft de software in ontwikkeling en zullen we tegen beperkingen aan blijven lopen.
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Ruimtelijke initiatieven helder en duidelijk	We streven naar een goede dienstverlening door integrale beoordeling ruimtelijke initiatieven.	continu
	We zorgen voor een goede dienstverlening door het inrichten van een intake- en omgevingstafel.	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Overige ontwikkelingen

Wat mag het kosten?

Programma: 3. Fysieke Leefomgeving				
Bedragen x € 1.000,-	2024	2025	2026	2027
Mutaties per taakveld				
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	22			
2.1 Verkeer en vervoer	1	1	13	13
2.2 Parkeren				
2.3 Recreatieve havens				
2.5 Openbaar vervoer				
5.5 Cultureel erfgoed	38			
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	70	-70		
7.2 Riolering				
7.3 Afval				
7.4 Milieubeheer	50			
7.5 Begraafplaatsen en crematoria				
8.1 Ruimte en leefomgeving				
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)				
8.3 Wonen en bouwen				
Totaal mutaties per programma	181	-69	13	13

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie (incidenteel nadeel € 70.000)

De uitvoering van het baggerbestek kan geheel in 2024 worden afgerond. De werkzaamheden die geraamd waren voor 2025, worden nu in 2024 uitgevoerd. Het voor 2025 geraamde bedrag van € 70.000 is daarom in 2024 al nodig.

Taakveld 7.4 Milieubeheer (incidenteel nadeel € 50.000)

Vanuit het zonnepark Medel is in 2022 een bedrag ontvangen van € 50.000 voor het gebiedsfonds Neder-Betuwe. Ten tijde van de storting was de stichting gebiedsfonds Neder-Betuwe nog niet operationeel en zijn deze middelen tijdelijk toegevoegd aan de Reserve duurzaamheid. Inmiddels is de stichting gevormd en kan het ontvangen bedrag weer worden onttrokken uit de Reserve duurzaamheid en worden overgemaakt naar de stichting gebiedsfonds Neder-Betuwe. Deze stichting kan de middelen inzetten voor het stimuleren van lokale initiatieven, conform de vastgestelde uitgangspunten. De bijdrage uit de Reserve duurzaamheid wordt verantwoord onder taakveld 0.10.

Taakveld 7.4 Pilotproject verduurzaming Oranjewijk Dodewaard (budgettair neutraal)

In de begroting 2024 hebben wij aangegeven met Thius een gezamenlijke pilot op te starten rondom een wijkaanpak. In het jaarplan duurzaamheid 2024 hebben wij de gemeenteraad geïnformeerd over de uitwerking van deze pilot voor de Oranjewijk in Dodewaard. Zowel de provincie als Thius leveren een financiële bijdrage. De uitgaven van het project in 2024 bedragen € 64.500 en worden gedekt door een provinciale subsidie van € 40.000 en een bijdrage van Thius

van € 24.500. In 2025 bedragen de uitgaven € 33.500. Deze worden gedekt door een provinciale subsidie van € 9.000 en een bijdrage uit de CDOKE gelden van € 24.500.

Taakveld 8.3 SPUK Nationaal Isolatieprogramma Lokale Aanpak Isolatie Koopwoningen (budgettair neutraal)

In 2023 is het Nationaal Isolatie Programma Lokale Aanpak Isolatie Koopwoningen (NIP LAIK) van start

gegaan. Eind 2023 zijn er extra middelen beschikbaar gesteld die worden uitbetaald in 2024. Dit bedrag van € 110.960 wordt hiermee verwerkt in de begroting van 2024.

Overige taakvelden kleine verschillen (structureel nadeel € 61.000)

Behoeven geen toelichting.

Investeringsen

Rehabilitatie Dichterswijk/Romeinse buurt

De wijk heeft een verouderde inrichting, de wegen en riolering zijn aan vervanging toe. Het budget voor de rehabilitatie van de Dichterswijk en Romeinse buurt is in 2019 aangevraagd. Deze is door scopewijziging en prijsstijgingen niet meer toereikend. Dit project zal integraal opgepakt worden dit betekent dat riool, groen en klimaatadaptatie in dit project meegenomen zullen worden.

Wegen:

Er is voor de Dichterswijk/Romeinse buurt Kesteren een investeringsbudget opgenomen van € 1.400.000. We stellen voor deze te verhogen met € 400.000 naar € 1.800.000, afschrijvingstermijn 50 jaar en oplevering in 2025. De kapitaallasten betekenen een last voor de financiële positie. Vanaf 2026 zijn de kapitaalslasten (KL) volgens onderstaande tabel berekend.

Berekening kapitaallasten				
	2024	2025	2026	2027
Rente	0	0	€ 4.000	€ 3.920
Afschrijving	0	0	€ 8.000	€ 8.000
Totaal KL	0	0	€12.000	€11.920

Riolering:

Er is voor de Dichterswijk/Romeinse buurt in Kesteren een investeringsbudget opgenomen van € 1.100.000. We stellen voor deze te verhogen met € 1.554.731 naar € 2.654.731, afschrijvingstermijn 60 jaar oplevering in 2025. De raad heeft in september 2023 het nieuwe Programma Riolering en Water (PRW) vastgesteld. Hierbij is al rekening gehouden met de kapitaallasten die samenhangen met deze investering. De kapitaallasten zijn daarom al opgenomen in de vastgestelde begroting 2024-2027 en hebben daarom geen financieel effect. Het investeringskrediet is echter nog niet verhoogd in de begroting.

Rehabilitatie Nassaulaan

De wijk heeft een verouderde inrichting, de wegen en riolering zijn aan vervanging toe. Het budget voor de rehabilitatie van de Nassaulaan is in 2019 aangevraagd. Deze is door scopewijziging en prijsstijgingen niet meer toereikend. Dit project zal integraal opgepakt worden, dit betekent dat riool, groen en klimaatadaptatie in dit project meegenomen zullen worden.

Riolering:

Er is voor de Nassaulaan in Kesteren een investeringsbudget opgenomen van € 363.000. We stellen voor deze te verhogen met € 227.112 naar € 590.112. De gemeenteraad heeft in september 2023 het nieuwe PRW vastgesteld. Hierbij is al rekening gehouden met de kapitaallasten die samenhangen met deze investering. De kapitaallasten zijn daarom al opgenomen in de vastgestelde begroting 2024-2027 en hebben daarom geen financieel effect. Het investeringskrediet is echter nog niet verhoogd in de begroting.

Rehabilitatie de Leede II

De wijk heeft een verouderde inrichting, de wegen en riolering zijn aan vervanging toe. Het budget voor de rehabilitatie van de Leede is in 2019 aangevraagd. Deze is door scopewijzigingen en prijsstijgingen niet meer toereikend. Dit project zal integraal opgepakt worden dit betekent dat riool, groen en klimaatadaptatie in dit project meegenomen zullen worden.

Riolering:

Er is voor de Leede II in Kesteren een investeringskrediet opgenomen van € 392.200. We stellen voor deze in 2025 te verhogen met € 723.818 naar € 1.116.018. De gemeenteraad heeft in september 2023 het nieuwe PRW vastgesteld. Hierbij is al rekening gehouden met de kapitaallasten die samenhangen met deze investering. De kapitaallasten zijn daarom al opgenomen in de vastgestelde begroting 2024-2027 en hebben daarom geen financieel effect. Het investeringskrediet is echter nog niet verhoogd in de begroting.

Mutaties reserves

Programma 3 Mutaties in reserves					
Mutaties van grootste afwijkingen (> € 50.000)		2024	2025	2026	2027
0.10	RS Duurzaamheid	-50.000			
Totaal		-50.000	0	0	0

Reserve duurzaamheid

De Stichting Gebiedsfonds Neder-Betuwe wordt in 2024 operationeel. De bijdrage aan de Stichting van € 50.000 wordt gedekt door een onttrekking uit de reserve Duurzaamheid.

Programma 4 Economie

Missie

De komende jaren investeren we verder in een goed ondernemersklimaat, een goede ondernemersdienstverlening en een goede kwaliteit van onze werklocaties. We willen daarmee welvaart en werkgelegenheid behouden en bevorderen. Lokale ondernemers verdienen onze speciale aandacht. Zij zijn immers belangrijk voor de leefbaarheid en het voorzieningenniveau in onze dorpen. Recreatie en toerisme zijn belangrijk voor onze gemeente en de omliggende regio. Ook dat levert een bijdrage aan het behoud van het voorzieningenniveau in de kernen. We stimuleren activiteiten op het gebied van toerisme en recreatie en richten ons op het aantrekken van meer recreanten. De agrarische sector steunen wij. Waar mogelijk ondersteunen we innovatie.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

- [Neder-Betuws Verkeer-en Vervoerplan, beleidsrapportage \(2018\), \(achtergrondrapportage\)](#)
- [Regionale detailhandelsstructuurvisie Rivierenland \(2014\)](#)
- [Detailhandelsstructuurvisie Neder-Betuwe \(2016\)](#)
- [Kadernota basismobiliteit \(2015\)](#)
- [Intergemeentelijke Strategische Visie Laanboomcentrum Betuwe \(2015\)](#)
- [Regionaal Ambitiedocument 2022-2025](#)
- [Ruimtelijke Strategische Visie Regio Rivierenland \(2019\)](#)
- [Regionaal Programma Werklocaties 2019-2024 \(2020\)](#)
- [Structuurvisie Agro Business Centre Opheusden \(2014\)](#)
- [Ruimtelijk Kwaliteitskader Agro Business Centre Opheusden \(2017\)](#)
- [Beleidsrichtlijnen Kantoren op bestaande bedrijventerreinen \(2020\)](#)
- [Omgevingsvisie](#)

Ambities

4.1 We zorgen voor een veerkrachtige economische structuur

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Goed ondernemersklimaat	We versterken de ondernemersdienstverlening.	continu
	We werken planmatig aan de versterking van de lokale economie.	2024 e.v.
	We bevorderen een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt. <i>(Dit draagt ook bij aan 6.1 Goed en passend onderwijs voor alle inwoners in Neder-Betuwe.)</i>	2025

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Ondersteuning en innovatie agrarische sector	We nemen deel aan het Laanboompact en voeren projecten uit.	2024 e.v.
	We vernieuwen de handreiking voor de	2024

	teeltondersteunende voorzieningen (TOV).	
	We stimuleren biodiversiteit. <i>(Dit wordt verder uitgewerkt in ambitie 3.4).</i>	-

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Goed vestigingsklimaat	We maken ons sterk voor (uitbreidings)ruimte voor onze lokale ondernemers.	continu
	We plannen een voldoende aanbod van nieuwe bedrijventerreinen binnen onze mogelijkheden.	continu
	We zorgen dat onze bedrijventerreinen duurzaam en toekomstbestendig zijn	continu
	We gaan verder met de planvorming van fase 2 van het Tree Valley Business Centre.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Florerende dorpen en kernen	We zetten actief in op de winkelconcentratieplannen.	continu
	We hebben een faciliterende rol bij het voorzieningenniveau in de dorpen.	continu
	We faciliteren de initiatiefnemers in het centrum van Ochten bij de herontwikkeling van een nieuwe supermarkt, en dorps huis en de toevoeging van nieuwe centrumfuncties. We investeren in de herinrichting van de openbare ruimte zodat het plein een kwaliteitsverbetering krijgt.	continu
	We zorgen voor een economische inbreng bij de ontwikkeling van het Omgevingsplan Kernen.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Afstemming met regionaal economische agenda	Als regiogemeente zijn we betrokken bij de uitvoering van het Regionaal Economisch Ambitiedocument.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

4.2 We vergroten de aantrekkelijkheid van ons gebied voor inwoners en bezoekers

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Goed omgaan met ons (cultureel) erfgoed	We maken de beschikbare informatie over ons erfgoed toegankelijk.	2025
	We herijken de gemeentelijke monumentenlijst en voegen waardevol landschap en ensembles toe.	2024-2025
	We benutten kansen die erfgoed biedt.	continu
	We borgen ons erfgoedbeleid in regels in het nieuwe Omgevingsplan.	2024 e.v.
	We vergroten de zichtbaarheid van het cultureel en historisch erfgoed. (Regioplan Inspirerend Rivierenland)	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Bevorderen van recreatie en toerisme	We richten ons op het aantrekken van meer recreanten.	continu
	We zorgen voor voldoende mogelijkheden om te ontspannen, onder meer door aantrekkelijke fiets- en wandelpaden. We verkennen de realisatie van een fietsverbinding tussen Echteld en Tiel.	2023-2025
	We vergroten de bekendheid van het merk De Betuwe.	2023-2025
	We stellen een samenwerkingsagenda Boven-Linge op en voeren deze uit.	2023-2025
	We integreren het project Gastvrije Waaldijk in het dijkversterkingsproject.	2023-2027
	We werken samen in de regio aan de opgaven agrotourisme en cultuurhistorische landmarks.	2023-2025

verplaatst van 4.1 naar 4.2

	We werken aan de ontwikkeling van de Veerhaven Ochten.	continu
--	--	---------

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Ons landschap aantrekkelijker maken	We geven uitvoering aan het Landschapsontwikkelingsplan (LOP).	continu
	We zetten in op meer biodiversiteit.	continu
	We plaatsen meer bomen in het openbaar gebied en stimuleren dit op particulier terrein.	continu
	We zijn zuinig op onze bijzondere landschappelijke ensembles.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Overige ontwikkelingen

We vergroten de bekendheid van het merk De Betuwe

Voor het vergroten van de bekendheid van het merk Betuwe zijn we met de acht Betuwse gemeenten (vijf van regio Rivierenland) en Overbetuwe en Lingewaard een proces opgestart om een gezamenlijke streekmarketing te onderzoeken. Hiervoor is een extern bureau ingeschakeld die in het 2e kwartaal van start zal gaan.

Wat mag het kosten?

Programma: 4. Economie				
Bedragen x € 1.000,-	2024	2025	2026	2027
Mutaties per taakveld				
3.1 Economische ontwikkeling	25			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
3.4 Economische promotie	2	2	2	2
Totaal mutaties per programma	27	2	2	2

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakvelden kleine verschillen (structureel nadeel €27.000 in 2024, vanaf 2025 € 2.000)
Behoeven geen toelichting.

Investeringsen

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen mutaties die betrekking hebben op investeringen.

Mutaties in reserves

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen afwijkingen die betrekking hebben op mutaties in reserves.

Programma 5 Wmo, jeugdzorg en participatiewet

Missie

In Neder-Betuwe doet iedereen ertoe. De inwoners in onze gemeente zijn zorgzaam en waar mogelijk helpen zij elkaar en zorgen zij voor elkaar. Om inwoners hiertoe in staat te stellen, ondersteunen wij vormen van informele zorg en versterken wij de samenwerking met en tussen onze maatschappelijke partners. Zo stellen we inwoners in staat om zoveel mogelijk zelf de regie te voeren over hun leven. Vanuit eigen kracht en met steun van de omgeving. Zelfredzaam zijn, dat lukt niet iedereen. Wij bieden dan zorg en ondersteuning vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo), de Jeugdwet en de Participatiewet. Zorgvragers hebben keuzevrijheid, zodat de hulp past bij hun levensovertuiging. Wij zetten steeds meer in op preventie, omdat we willen voorkomen dat mensen zorg nodig hebben. Voorkomen is immers beter dan genezen.

Deze missie komt overeen met de vastgestelde visie in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein. De ambities en ontwikkelingen binnen dit programma komen grotendeels terug in de nota of de bijbehorende uitvoeringsplannen.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

Algemeen

- [Raadsvisie 2030 \(2019\)](#)
- [Integrale Beleidsnota Sociaal Domein "Samen verder op de ingeslagen weg" 2021 - 2024 \(2021\)](#)
- [Uitvoeringsplan Meedoen en Samenleven \(2022\)](#)
- [Uitvoeringsplan Optimaal Ontwikkelen en Opgroeien \(2022\)](#)
- [Uitvoeringsplan Gezond en Vitaal \(2022\)](#)
- [Algemene subsidieverordening Neder-Betuwe 2019 \(2019\)](#)
- [Nadere regel subsidies voor vrijwilligersorganisaties \(2019\)](#)
- [Nadere regel belangenbehartiging sociaal domein 2019 \(2019\)](#)

Wmo/Jeugd

- [Nota Kernpunten \(2013\)](#),
- [Verordening Maatschappelijke Ondersteuning Neder-Betuwe 2020 \(2020\)](#)
- [Verordening Jeugdhulp gemeente Neder-Betuwe 2022 \(2021\)](#)
- [Dienstverleningsovereenkomst Wmo/Jeugd door de regio Rivierenland \(2019\)](#)
- [Nadere regel subsidie vervanging buurtbus Klaartje en Swobrik 2019 \(2019\)](#)
- [Nadere regels Maatschappelijke ondersteuning gemeente Neder-Betuwe 2019 \(2019\)](#)
- [Beleidsregels huishoudelijke ondersteuning Wmo gemeente Neder-Betuwe 2020 \(2020\)](#)
- [Nadere regels jeugdhulp gemeente Neder-Betuwe 2022 \(2022\)](#)
- [Beleidsregels woonvoorzieningen, vervoersvoorzieningen en rolstoelen Neder-Betuwe 2021 \(2021\)](#)

Participatie

- [Vangnetregeling Participatiewet \(2015\)](#)
- [Re-integratieverordening \(2017\)](#)
- [Verordening individuele studietoelage Participatiewet \(2022\)](#)
- [Verordening meedoenregeling Neder-Betuwe 2022 \(2022\)](#)
- [Afstemmingsverordening Participatiewet \(2016\)](#)
- [Verordening individuele inkomenstoelage \(2014\)](#)
- [Verordening loonkostensubsidie \(2017\)](#)
- [Gemeenschappelijke regeling Werkzaam Rivierenland \(2021\)](#)

Volksgezondheid

- [Gemeenschappelijke regeling GGD Gelderland-Zuid \(2020\)](#)
- [Meerjarenstrategie GGD Gelderland-Zuid 2020-2023 \(2020\)](#)
- [Preventie- en Handhavingsplan Alcohol Neder-Betuwe 2022-2024 \(2021\)](#)
- [Uitvoeringskader gezond opgroeien in Neder-Betuwe 2019-2024 \(2019\)](#)
- [Monitor Neder-Betuwe Bloeit! 2019-2024 \(2020\)](#)

- [Hoofdpijnennotitie Aanpak eenzaamheid Neder-Betuwe \(2019\)](#)
  - [Nadere regel subsidie voorkomen en/of verminderen van eenzaamheid 2022 \(2022\)](#)
- Overige
- [Verordening tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten \(2018\)](#)
  - [Beleidsplan Schuldhulpverlening 2018-2021 \(2018\), bijbehorende beleidsregels \(2022\)](#)
  - [Verordening beslistermijn Schuldhulpverlening Neder-Betuwe 2022 \(2021\)](#)
  - [Beleidsregels Bijzondere Bijstand 2022 \(2022\)](#)
  - [Plan van aanpak bestrijding kinderarmoede \(2018\)](#)
  - [Beleidsplan GGZ Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang 2018-2020 'Samen Dichtbij' \(2018\)](#)
  - [Beschermd Wonen, regio Nijmegen en Rivierenland \(2021\)](#)

Ambities

5.1 Inwoners zijn zoveel mogelijk zelfredzaam en kunnen deelnemen aan de samenleving

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Inwoners met een hulpvraag ontvangen passende ondersteuning	We bieden een helpende hand bij het formuleren van een hulpvraag, door onder andere onafhankelijke cliëntondersteuning, het welzijnswerk en de Kernpunten	continu
	Wij borgen de kwaliteit en beschikbaarheid van ondersteuning middels een aanbesteding en contractmanagement	continu
	We zorgen dat inwoners keuzevrijheid hebben zodat de geboden hulp aansluit bij hun levensovertuiging en identiteit	continu
	We ondersteunen vormen van informele zorg en blijven hiervoor in gesprek met onze (lokale) partners	continu
	We evalueren de methode één gezin - één plan - één regisseur, waarbij we één regisseur inzetten voor de ondersteuning van gezinnen	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		Er is sprake van een financiële afwijking voor Huishoudelijke Hulp (zie: 'Wat mag het kosten')

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Inwoners zijn zoveel mogelijk financieel zelfredzaam	We bieden ondersteuning aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt bij het vinden en behouden van passend werk	continu
	We geven uitvoering aan maatregelen ter bestrijding van armoede en koopkrachtverlies (zie ook ambitie 3.3: <i>We willen een duurzame gemeente zijn, klaar voor de toekomst</i>)	continu
	Problematische schulden worden waar mogelijk voorkomen	continu

	door vroegtijdig signaleren en een breed ondersteuningsaanbod	
--	---	--

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		Bij het kindpakket doet zich een financieel voordeel voor bij het Jeugdfonds Sport en Cultuur (JFSC). Doordat een vereffening vanuit het fonds heeft plaatsgevonden, wordt in 2024 geen bijdrage vanuit de gemeente in dit fonds gevraagd (zie: 'Wat mag het kosten').

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Iedereen kan deelnemen aan de samenleving	We zetten ons in voor een dementievriendelijk Neder-Betuwe	continu
	We dragen bij aan het voorkomen en verminderen van eenzaamheid onder inwoners	continu
	We bieden goede ondersteuning op het gebied van o.a. huisvesting, taal, scholing, werk en ontmoeting aan nieuwkomers conform de Wet Inburgering	continu
	We zorgen ervoor dat iedereen, van oud tot jong, ongeacht geloofsachtergrond, geartheid, afkomst, beperkingen en met welke idealen dan ook kan deelnemen aan onze samenleving	continu
	We zorgen voor een passend woningaanbod in de wijk voor kwetsbare inwoners (Zie verder ambitie 3.1: Wonen voor iedereen)	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		Door de hogere huisvestingstaakstelling van statushouders zullen ook de kosten voor inburgering stijgen. Voor het jaar 2024 betreft dit een kleine budgetafwijking, maar in het meerjarenperspectief is het financiële effect groter (zie: 'Wat mag het kosten').

5.2 Inwoners van Neder-Betuwe leven gezond en zijn vitaal

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Er is toegenomen aandacht voor preventie op de gebieden gezond leven en vitaal zijn	We zetten ons in voor een gezonde leefstijl voor jongeren en volwassenen	continu
	We zetten in op het versterken van de mentale gezondheid van onze inwoners	continu
	We zetten in op het vroegtijdig signaleren van (verborgen) problemen bij ouderen en bieden preventieve ondersteuning	2024 e.v.

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Het middelengebruik onder (jonge) inwoners neemt af	We werken de aanpak 'Opgroeien in een Kansrijke Omgeving' (OKO) - voorheen IJIslands Preventiemodel - nader uit en implementeren deze	2024-2026

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Jeugdigen groeien op in een stabiele en veilige (thuis)omgeving	We zetten in op het versterken van relaties en het bieden van tijdige ondersteuning bij scheidingen	continu
	We zetten in op kwalitatief goede jeugdbescherming en hoog specialistische jeugdzorg	continu
	We voeren de jeugdzorg zo effectief en efficiënt mogelijk uit, samen met relevante partners	continu
	We zetten in op een duurzame aanpak van jeugdoverlast	2024-2026
	We zetten in op normaliseren en een stevige leefomgeving voor jeugdigen	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Kinderen maken een goede start in het leven en hebben daarin gelijke kansen	We creëren een stevige basis tijdens de eerste 1000 dagen van een kind	2024-2026
	We blijven inzetten op de versterking tussen zorg en onderwijs	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Overige ontwikkelingen

Brede SPUK (specifieke uitkering) / uitvoering Nota Sociaal Domein

In december 2024 wordt de geactualiseerde nota aan u voorgelegd, met de eventuele financiële consequenties. We hebben (extra) middelen vanuit de Brede SPUK tot onze beschikking. Die worden conform het door het Rijk vastgestelde plan van aanpak besteed. We zorgen ervoor dat de besteding in lijn is met onze nota Sociaal Domein en meegenomen wordt in de actualisatie van deze nota. Daarnaast onderzoeken we of de benodigde extra middelen voor de uitvoering van de nota vanuit deze Brede SPUK middelen betaald kunnen worden.

Spreidingswet en asielopvang

Op 23 januari 2024 heeft de Eerste Kamer ingestemd met de "Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen", ook wel bekend als de Spreidingswet. De Spreidingswet is 31 januari 2024 in werking getreden en geeft gemeenten een expliciete wettelijke taak om asielopvangvoorzieningen mogelijk te maken. Wij nemen onze verantwoordelijkheid en ondernemen stappen om aan onze taakstelling van 145 asielplekken te voldoen. Dit jaar staat met name in het teken van locatie-onderzoek en het maken van een keuze voor een opvanglocatie. Om dit onderzoek uit te voeren is budget nodig voor personele capaciteit en om communicatie en inwonersparticipatie vorm te geven. Wij denken deze kosten vooralsnog te kunnen dekken vanuit bestaande budgetten. Indien bestaande budgetten toch niet toereikend blijken, komen wij daar in de tweede bestuursrapportage op terug.

Wat mag het kosten?

Programma: 5. WMO, Jeugdzorg en Participatiewet				
Bedragen x € 1.000,-	2024	2025	2026	2027
Mutaties per taakveld				
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	35	35	35	35
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen				
6.3 Inkomensregelingen	-70			
6.4 WSW en beschut werk				
6.5 Arbeidsparticipatie	2	52	52	52
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)				
6.71A Hulp bij huishouden (WMO)	83	83	83	83
6.71B Begeleiding (WMO)				
6.71C Dagbesteding (WMO)				
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)				
6.72A Jeugdhulp begeleiding				
6.72B Jeugdhulp behandeling				
6.72C Jeugdhulp dagbesteding				
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig				
6.73A Pleegzorg				
6.73B Gezinsgericht				
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig				
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf				
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf				
6.74C Gesloten plaatsing				
6.81A Beschermd wonen (WMO)				
6.81B Matschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)				
6.82A Jeugdbescherming				
6.82B Jeugdreclassering				
7.1 Volksgezondheid				
Totaal mutaties per programma	50	170	170	170

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 6.1 Samenkracht en Burgerparticipatie (structureel nadeel € 35.000)

Schoolmaatschappelijk werk

Door CAO-stijgingen per 1 januari 2024 (4%) en 1 juli 2024 (4%) in de CAO Maatschappelijk Werk zijn de uurtarieven voor het schoolmaatschappelijk werk met ingang van 2024 gestegen. Het jaarlijks begrote budget is daarmee niet meer voldoende om het gelijke aantal uren

schoolmaatschappelijk werk te behouden. Binnen de begroting is een stelpost prijsstijging aanwezig ter dekking van de gestegen lasten van structureel € 35.000 door indexatie. Het nadeel binnen dit taakveld dient u in relatie te zien met de aanspraak op de stelpost prijsstijgingen zoals benoemd onder taakveld 0.8 programma Algemene dekkingsmiddelen.

Bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne (budgettair neutraal)

Ook in 2024 staan we voor de opdracht te zorgen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen in gemeentelijke én particuliere opvanglocaties. Voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen worden kosten gemaakt. Deze kosten zijn (nog) niet begroot. Bij het Rijk is een voorschot (€ 2.562.863) aangevraagd voor de te maken kosten. De hoogte van het gevraagde voorschot is afgestemd op een aantal (voorzichtige inschatting van 99) gemeentelijke opvangplekken, vergoeding uitvoeringskosten en vergoeding verstrekking leefgeld particuliere en gemeentelijke opvang. Vooralsnog gaan we er vanuit dat de vergoeding voldoende is ter dekking van de te maken kosten en is daarmee budgettair neutraal.

Taakveld 6.3 Inkomensregelingen (incidenteel voordeel € 70.000 in 2024)

Kindpakket

De gemeente heeft een sleutelrol in het bestrijden van armoede onder kinderen. In dit kader stelt de gemeente een budget ter beschikking aan het Jeugdfonds Sport & Cultuur Gelderland, dat volgens de formule en de richtlijnen van Stichting Jeugdfonds Sport & Cultuur Nederland efficiënt en doelgericht wordt ingezet. Jaarlijks stelt de gemeente, aan het Jeugdfonds Sport & Cultuur Gelderland, een totaalbedrag van €70.000 beschikbaar voor sport en cultuur. Dit budget dekt kosten die het fonds maakt voor coördinatie, lokale communicatie, voorlichting en projecten.

De afgelopen jaren zijn er minder kosten gemaakt dan de vergoeding die hiertegenover stond. Volgens de overeenkomst wordt na afloop van het vierjarige contract het verschil verrekend of blijft het in de kas bij Jeugdfonds Sport en Cultuur Gelderland. Om deze reden is besloten om het totaalbedrag van € 70.000 dat de gemeente beschikbaar heeft gesteld voor het jaar 2024 eenmalig te vereffenen met de overgebleven vergoedingen van voorgaande jaren.

Taakveld 6.5 Arbeidsparticipatie (structureel nadeel € 2.000 in 2024, vanaf 2025 € 52.000)

Specifieke uitkering Inburgering (budgettair neutraal)

De Specifieke Uitkering (SPUK) voor inburgering is naar boven bijgesteld op basis van de prognose van het aantal inburgeraars ten opzichte van 2021, toen de nieuwe Wet inburgering voor het eerst in onze gemeentebegroting opgenomen is. De definitieve toekenning wordt gebaseerd op het werkelijke aantal en kan dus naar boven of beneden bijgesteld worden. De SPUK middelen zijn bedoeld voor inburgeringsvoorzieningen zoals taaltrajecten die ingekocht worden bij het ROC Rivor en maatschappelijke begeleiding van statushouders uitgevoerd door Welzijn Rivierstroom. Taaltrajecten duren gemiddeld 3 jaar en er is een terugbetalingsverplichting aan het rijk.

Vanwege de hogere huisvestingstaakstelling van statushouders stijgen de kosten voor maatschappelijke begeleiding. Met ingang van 2024 hebben wij daarvoor een overeenkomst met Welzijn Rivierstroom, die deze taak voor ons uitvoert. Deze hogere lasten worden eveneens gedekt door Specifieke uitkering Inburgering. Het deel van de Specifieke Uitkering dat niet wordt besteed in 2024 wordt bij de Jaarstukken 2024 gereserveerd op een derdengeldenrekening voor besteding in volgende jaren of gereserveerd voor terugbetaling aan het Rijk.

Uitvoeringskosten van Inburgering

De uitvoeringskosten van inburgering stijgen. Samen met 4 gemeenten in de regio heeft de gemeente Neder-Betuwe opdracht gegeven aan de Gemeentelijke Regeling Regio Rivierland voor de uitvoering van de Wet Inburgering 2021. Doordat het aantal inburgeraars hoger is dan de prognose, zijn de uitvoeringskosten en trajectkosten van Regio Rivierenland gestegen.

Taakveld 6.71A Hulp bij het Huishouden (Wmo) (structureel nadeel € 83.000)

Jaarlijks wordt het tarief van huishoudelijke ondersteuning geïndexeerd volgens de, in de aanbesteding vastgestelde, indexeringsmethodiek. Het tarief is ten opzichte van vorig jaar fors gestegen vanwege inflatie en CAO-stijgingen.

Daarnaast hebben aanbieders eind vorig jaar twee brandbrieven naar colleges van burgemeesters en wethouders gestuurd waarin zij aangeven dat bij het huidige tarief faillissement van een of meerder aanbieders dreigt. Een delegatie van de aanbieders en een delegatie van de portefeuillehouders Wmo heeft met elkaar gesproken. Vervolgens is er een onafhankelijk onderzoek naar de totstandkoming van het tarief uitgevoerd. Hieruit volgt een stijging van € 0,60 van het tarief per 1 januari 2024. Deze oorzaken resulteren tot een totaalbedrag van € 163.150 te verwachten extra kosten op dit budget.

In de jaarstukken 2023 is een incidenteel voordeel verantwoord op Hulp bij het Huishouden (Wmo). De reden hierachter is dat we bij het opmaken van de jaarstukken reeds verwachtten dat het budget nodig zal zijn om de stijgende kosten voor WMO te dekken. Hierdoor is er in de begroting 2024 en meerjarenraming ruimte om een deel van de prijsstijging op dit product op te vangen. Daarnaast wordt een deel van de overschrijding gedekt vanuit de stelpost prijsstijgingen met een bedrag van € 20.000. Het nadeel binnen dit taakveld dient u in relatie te zien met de aanspraak op de stelpost prijsstijgingen zoals benoemd onder taakveld 0.8 programma Algemene dekkingsmiddelen. Het overige deel (€ 60.000) komt ten laste van de financiële positie 2024.

Diverse taakvelden Brede SPUK / GALA (budgettair neutraal)

De budgetafwijking is ontstaan doordat wij vorig jaar vanuit de Rijksregeling Brede SPUK / GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) extra middelen hebben ontvangen. Het was niet haalbaar om alle middelen in 2023 uit te geven omdat we eerst een plan van aanpak moesten maken. De regeling heeft hierop geanticipeerd en voorziet er daarom in dat eenmalig 20% van het overgebleven budget overgeheveld mag worden naar 2024 (€ 66.030). Bij de jaarstukken 2023 zijn de overgebleven middelen gereserveerd op de balans ter dekking van de lasten in 2024. De te besteden middelen vallen voor een deel binnen programma 5 (€ 52.835) en een deel binnen programma 6 (€ 13.195). Het deel van het overgebleven budget 2023 dat terug dient te worden betaald aan het Rijk staat nog gereserveerd op de balans.

Investerings

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen mutaties die betrekking hebben op investeringen.

Mutaties in reserves

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen afwijkingen die betrekking hebben op mutaties in reserves.

Programma 6 Onderwijs, sport en welzijn

Missie

Goede onderwijshuisvesting verbetert de kwaliteit van het onderwijs. Daarom heeft de uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Scholen topprioriteit voor ons. Wij stimuleren een goede aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt en brengen actief de betrokken partijen bij elkaar. Kansengelijkheid op de arbeidsmarkt is belangrijk voor onze inwoners. Wij blijven ons inzetten om laaggeletterdheid tegen te gaan.

Sport, spel en bewegen dragen bij aan een gezonde leefstijl. We ondersteunen activiteiten die een aantoonbaar positief effect hebben op de leefstijl en het welbevinden van onze inwoners.

Wij blijven investeren in verenigingen en maatschappelijke organisaties in de gemeente, want zij bevorderen het maatschappelijk welzijn en de sociale omgang tussen inwoners. Bovendien dragen zij bij aan een verantwoorde en gezonde vrijetijdsbesteding. Vrijwilligers zijn de drijvende kracht achter onze verenigingen, stichtingen, instellingen en besturen. Wij waarderen hun inzet en zelfredzaamheid. Wij ondersteunen waar dat past bij onze rol als gemeentelijke overheid.

Deze missie komt overeen met de vastgestelde visie in de Integrale Beleidsnota Sociaal Domein. De ambities en ontwikkelingen binnen dit programma komen grotendeels terug in de nota of de bijbehorende uitvoeringsplannen.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

Algemeen

- [Raadsvisie 2030 \(2019\)](#)
- [Integrale Beleidsnota Sociaal Domein "Samen verder op de ingeslagen weg" 2021 - 2024 \(2021\)](#)
- [Uitvoeringsplan Meedoen en Samenleven \(2022\)](#)
- [Uitvoeringsplan Optimaal Ontwikkelen en Opgroeien \(2022\)](#)
- [Uitvoeringsplan Gezond en Vitaal \(2022\)](#)
- [Algemene subsidieverordening gemeente Neder-Betuwe \(2019\)](#)
- [Nadere regel subsidies voor vrijwilligersorganisaties \(2019\)](#)
- [Strategische visie accommodatie \(2010\)](#)

Onderwijs/leesbevordering

- [Verordening Voorziening huisvesting onderwijs \(2015\)](#)
- [Verordening bekostiging leerlingenvervoer \(2021\)](#), [Beleidsregels leerlingenvervoer \(2020\)](#)
- [Nadere regels subsidie voorschoolse educatie Neder-Betuwe \(2019\)](#)
- [Beleidsplan voor- en voerschoolse educatie 2019-2022 Neder-Betuwe \(2019\)](#)
- [Beleidsregels handhaving kinderopvang Neder-Betuwe \(2018\)](#)
- [Beleidskader toezicht en handhaving kinderopvang Neder-Betuwe 2018 \(2018\)](#)
- [Integraal Huisvestingsplan onderwijs \(2019\)](#)
- [Uitvoeringsplan IHP financieel \(2021\)](#)
- [Convenant uitvoering bibliotheekwerk 2023 t/m 2026 "Samen maken we de bieb" \(2022\)](#)
- [Subsidieverordening Basisbibliotheek Neder-Betuwe \(2007\)](#)
- [Statuten "Stichting Fluvium Openbaar Onderwijs" \(2018\)](#)
- [Nadere regel subsidie kinderopvang op grond van sociaal-medische indicatie Neder-Betuwe \(2019\)](#)

Sport

- [Sport en Beweeg visie Neder-Betuwe 2019-2030 \(2019\)](#)
- [Monitor Neder-Betuwe Bloeit! 2019-2024 \(2020\)](#)
- [Nadere regel projectsubsidie sportstimulering 2019-2022 \(2019\)](#)
- [Beheerplan onderhoud sportvelden 2016-2025 \(2019\)](#), [Beheerplan duurzaam meerjarig onderhoud gemeentelijke gebouwen 2022-2025 \(2021\)](#)

Ambities

6.1 Goed en passend onderwijs voor alle inwoners in Neder-Betuwe

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Passende onderwijshuisvesting in de nabijheid van de doelgroep die bijdraagt aan de kwaliteit van het onderwijs	Uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan Scholen	continu
	We stimuleren de verbinding van onderwijs met andere (kind)voorzieningen	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		Als gevolg van nieuwe leerling prognoses is de verwachting dat de nieuw te bouwen VCOG school in Kesteren reeds nu uitbreiding behoeft. Dit is onderdeel van de actualisatie van het uitvoeringsplan IHP. Dit vindt momenteel plaats.

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Een goede aansluiting tussen het onderwijs en de (lokale) arbeidsmarkt	We bevorderen de samenwerking tussen onderwijsinstellingen en ondernemers Dit wordt ook uitgewerkt onder ambitie 4.1: We zorgen voor een veerkrachtige economische structuur	continu
	Waar mogelijk stimuleren wij de samenwerking tussen lokale VO-scholen en MBO, HBO en Universitaire opleidingen	2025

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Jeugdigen hebben de mogelijkheid om zich optimaal en breed te ontwikkelen binnen het onderwijs	We faciliteren scholen om invulling te geven aan natuur- en cultuureducatie	2024
	Wij zetten de rijksmiddelen ten behoeve van het terugdringen van onderwijsachterstanden zo effectief en efficiënt mogelijk in	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		Voor de uitvoering van de leerplichttaken is vanaf 2024

		aanvullend budget nodig (zie: 'Wat mag het kosten?').
--	--	---

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Inwoners beschikken over voldoende basisvaardigheden om te kunnen deelnemen aan de samenleving	We versterken de basisvaardigheden van inwoners door laaggeletterdheid, samen met partners, bespreekbaar te maken, de drempel naar ondersteuning te verlagen en aanbod te faciliteren	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

6.2 Sport, spel en bewegen stimuleren

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Een ruim aanbod van mogelijkheden die onze inwoners stimuleren tot sporten en bewegen	Uitvoeren van het Lokaal Akkoord 'Gezond op eigen wijze'	continu
	We ondersteunen (sport)verenigingen middels een sportverenigingscoach en toekomstgericht beheer	2024
	We verbreden de inzet van de buurtsportcoaches en versterken daarmee sport en bewegen in Neder-Betuwe	2024 e.v.
	Herijking van het beleid voor sportaccommodaties tot een integraal plan sportvoorzieningen	2025
	Uitvoeren van een beweegpark in één of meer kernen, dorpsommetjes en mountainbikepaden in de uiterwaarden. <small>Dit heeft relatie met ambitie 4.2: We vergroten de aantrekkelijkheid van ons gebied voor inwoners en bezoekers</small>	2023 e.v.
	We richten de buitenruimte in zodat deze uitnodigt om te bewegen	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Voldoende en passende speelplekken voor jeugdigen	Bij omvangrijke nieuwbouwlocaties wordt voldoende rekening gehouden met aaneengesloten speelplekken, bij de invulling ervan worden jeugdigen betrokken.	continu
	Wij zorgen dat (nieuwe) speelplekken een bijdrage leveren	continu

	aan klimaatadaptatie. <i>Dit draagt bij ambitie 3.3: We willen een duurzame gemeente zijn, klaar voor de toekomst</i>	
--	--	--

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

6.3 Actieve en leefbare kernen binnen de gemeente

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Toekomstbestendige (sport)verenigingen en stichtingen	Wij ondersteunen lokale verenigingen en stichtingen om hun bestuurskracht op peil te houden en toekomstbestendig te blijven	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
In elke kern is voldoende plek voor activiteiten en ontmoeting	Wij zetten het accommodatiebeleid voort waarbij aandacht is voor goede aansluiting bij de behoefte van inwoners en gezonde exploitatie <i>Dit draagt ook bij aan de realisatie van ambitie 3.2: In onze openbare ruimte is het heel, schoon en veilig en bereikbaar voor iedereen</i>	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Neder-Betuwe kent een sterk maatschappelijk middenveld om onze inwoners te ondersteunen	Wij subsidiëren (lokale) organisaties doelgericht en maken heldere afspraken met subsidieontvangers, waar wenselijk sluiten we meerjarige subsidieovereenkomsten waarbij we aansluiten bij het Kwaliteitskompas	continu
	Wij onderzoeken de doelmatigheid van ingezette subsidies bij grote organisaties	2025

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
De zichtbaarheid van het cultureel en historisch erfgoed is toegenomen	Verhaallijnen uit 'Inspirerend Rivierenland' en 'Een schatkist met toekomstwaarde' worden zichtbaar gemaakt voor inwoners en bezoekers. <i>Dit draagt bij aan de realisatie van ambitie 4.2: We vergroten de aantrekkelijkheid van ons gebied voor inwoners en bezoekers</i>	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Overige ontwikkelingen

Binnen dit programma is geen sprake van overige ontwikkelingen.

Wat mag het kosten?

Programma: 6. Onderwijs, sport en welzijn				
Bedragen x € 1.000,-	2024	2025	2026	2027
Mutaties per taakveld				
4.1 Openbaar basisonderwijs				
4.2 Onderwijshuisvesting	59	15	15	15
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-9	108	108	108
5.1 Sportbeleid en activering				
5.2 Sportaccommodaties	39			
5.3 Cult.presentatie, -productie en -partic.				
5.6 Media	79			
Totaal mutaties per programma	168	123	123	122

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening (verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld 4.2 Onderwijshuisvesting (structureel nadeel € 59.000 in 2024, vanaf 2025 nadeel € 5.000)

Programma onderwijshuisvesting (structureel nadeel € 16.000 in 2024, vanaf 2025 €15.000)
Jaarlijks kunnen de schoolbesturen vóór 1 februari een aanvraag onderwijshuisvesting indienen voor het programma onderwijshuisvesting in het kalenderjaar daaropvolgend. Op basis van de leerlingentelling per 1 oktober 2022 alsmede de leerlingenprognose 2024 zijn er 3 scholen die recht

hebben op de aangevraagde uitbreiding eerste inrichting. Het doel hiervan is ruimte creëren voor de extra leerlingen. De te verlenen bedragen voor 2024 zijn niet opgenomen in de begroting. Om er voor te zorgen dat de middelen in de begroting 2024 alsnog beschikbaar komen wordt u gevraagd om 2 investeringsbudgetten (ad. € 48.982 en € 201.733) beschikbaar te stellen en een incidenteel budget van €13.654.

Conform de kaders opgenomen in de financiële verordening worden bedragen boven de € 35.000 geactiveerd. De met deze investeringen structureel samenhangende kapitaallasten zijn financieel verwerkt onder dit taakveld (€ 2.500 in 2024, vanaf 2025 afgerond € 15.000)

Tijdelijk schoolgebouw Tollenhof (incidenteel nadeel € 43.000 in 2024)

Het schoolgebouw aan de Tollenhof 1 in Kesteren voorziet al jaren voor drie scholen in tijdelijke onderwijshuisvesting. Dit is naar verwachting nog enkele jaren het geval. Na klachten over onbeheersbare warmte en uit onafhankelijk onderzoek is gebleken dat het warmte-afgiftesysteem en de regeltechniek sterk verouderd zijn. Vanuit de gezonde schoolgedachte vraagt dit om aanpassingen ten bedrage van € 43.000. Vanwege de oude en afgeschreven staat van het gebouw is worden deze kosten niet geactiveerd en direct ten laste van de exploitatiebegroting gebracht.

Taakveld 4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken (incidenteel voordeel € 9.000 in 2024, vanaf 2025 structureel nadeel € 108.000)

Leerplicht (structureel nadeel € 70.000 in 2024, vanaf 2025 €108.000)

Regio Rivierenland voert sinds 2011 het toezicht op de naleving van de leerplicht uit. Voor een gedegen uitvoering van hun taak gaan ze gefaseerd toewerken naar verhoging van de zogenaamde Ingradonorm, waaruit extra kosten voortvloeien. Ingrado is de landelijke branchevereniging leerplicht/RMC. De norm zal verhogen van 1 fte inzet per 3.800 leerlingen in 2023 naar 1 fte inzet per 2.700 leerlingen in 2025. Specifiek voor gemeente Neder-Betuwe betekent dit dat de huidige totale inzet van 1,27 fte wordt verhoogd naar 1,50 fte in 2024 en 1,66 FTE in 2025. Deze inzet bedraagt grotendeels ophoging van het aantal uren voor de leerplichtambtenaren en gedeeltelijk voor administratie en beleidstaken.

Vanwege de aanpassing in de uitvoering van leerplicht door Regio Rivierenland in 2024 is er een structureel nadeel van € 70.337 ontstaan in 2024. Vanaf 2025 heeft dit een impact van € 107.705.

Onderwijsachterstanden (incidenteel voordeel € 79.000 in 2024)

Bibliotheek Rivierenland ontvangt in 2024 een jaarsubsidie vanuit de middelen ter bestrijding van Onderwijsachterstanden. Hieruit worden de programma's Boekstart en gezinsaanpak en de collectie van de Bibliotheek op school in het basisonderwijs bekostigd. Het betreft een budgettair neutrale overboekingen tussen twee taakvelden binnen programma 6, waarbij u het voordeel onder dit taakveld in relatie dient te zien met het nadeel onder taakveld 5.6.

Taakveld 5.1 Sportbeleid en activering

Brede SPUK / GALA (budgettair neutraal)

De budgetafwijking is ontstaan doordat wij vorig jaar vanuit de Rijksregeling Brede SPUK / GALA (Gezond en Actief Leven Akkoord) extra middelen hebben ontvangen. Het was niet haalbaar om alle middelen in 2023 uit te geven omdat we eerst een plan van aanpak moesten maken. De regeling heeft hierop geanticipeerd en voorziet er daarom in dat eenmalig 20% van het overgebleven budget overgeheveld mag worden naar 2024 (€ 66.030). Bij de jaarstukken 2023 zijn de overgebleven middelen gereserveerd op de balans ter dekking van de lasten in 2024. De te besteden middelen vallen voor een deel binnen programma 5 (€ 52.835) en een deel binnen programma 6 (€ 13.195). Het deel van het overgebleven budget 2023 dat terug dient te worden betaald aan het Rijk staat nog gereserveerd op de balans.

Taakveld 5.6 Media (incidenteel nadeel €79.000 in 2024)

Gedeeltelijke financiering bibliotheek vanuit OAB-middelen (incidenteel nadeel € 79.000 in 2024)

Bibliotheek Rivierenland ontvangt in 2024 een jaarsubsidie vanuit de middelen ter bestrijding van Onderwijsachterstanden. Hieruit worden de programma's Boekstart en gezinsaanpak en de collectie van de Bibliotheek op school in het basisonderwijs bekostigd. Het betreft een budgettair neutrale overboekingen tussen twee taakvelden binnen programma 6, waarbij u het nadeel onder dit taakveld in relatie dient te zien met het voordeel onder taakveld 4.3.

SPUK Informatiepunten digitale overheid (budgettair neutraal)

De gemeente ontvangt een specifieke uitkering (SPUK) vanuit het Rijk welke bedoeld is voor de totstandkoming en ondersteuning van de Informatiepunten Digitale Overheid (IDO). Bij deze punten kunnen inwoners terecht voor hulp en ondersteuning bij (digitale) overheidszaken. De uitvoering hiervan is belegd bij Bibliotheek Rivierenland. Het bedrag van € 25.047 wordt in 2024 beschikbaar gesteld aan de Bibliotheek Rivierenland middels een subsidie nadat deze middelen door de gemeente als SPUK zijn ontvangen van het Rijk. De hoogte van dit bedrag is vastgesteld door het Rijk. De incidentele middelen worden in de eerste bestuursrapportage 2024 budgettair neutraal verwerkt.

SPUK versterking bibliotheekwerk (budgettair neutraal)

Bibliotheek Rivierenland vestiging Dodewaard zal verhuizen naar het MFC Dodewaard. De verhuizing zal voor een groot gedeelte worden bekostigd vanuit rijksmiddelen via de regeling Eenmalige specifieke uitkeringen lokale bibliotheekvoorzieningen 2023-2024. Het ministerie van VWS heeft een aanvraag (€ 104.000) van de gemeente hiervoor toegekend. De middelen moeten uiterlijk in 2025 zijn uitgegeven maar zijn begin 2024 al betaald aan de gemeente. De begroting wordt in verband hiermee gewijzigd. Dit verloopt budgetneutraal.

Overige taakvelden kleine verschillen incidenteel nadeel € 39.000 in 2024.

Behoeven geen toelichting.

Investerings

Jaarlijks kunnen de schoolbesturen vóór 1 februari een aanvraag onderwijshuisvesting indienen voor het programma onderwijshuisvesting in het kalenderjaar daaropvolgend. Op basis van de leerlingentelling 1 oktober 2022 alsmede de leerlingenprognose 2024 bestaat recht op de aangevraagde uitbreiding eerste inrichting. Het doel hiervan is ruimte creëren voor de extra leerlingen. De te verlenen bedragen voor 2024 zijn niet opgenomen geweest in de kadernota van 2024. Om er voor te zorgen dat de middelen in de begroting 2024 alsnog beschikbaar komen wordt u gevraagd om 2 investeringsbudgetten (ad. 48.982 en 201.733) beschikbaar te stellen. De samenhangende kapitaallasten van deze investeringen zijn financieel verwerkt in de bestuursrapportage onder programma 6, taakveld 4.2 onderwijshuisvesting.

Mutaties in reserves

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen afwijkingen die betrekking hebben op mutaties in reserves.

Algemene dekkingsmiddelen, overhead, VPB, onvoorzien

Missie

Overhead en bedrijfsvoering zijn geen doel op zich, het zijn belangrijke middelen om de voornemens uit deze begroting daadwerkelijk te realiseren. Ofwel: de organisatie en de financiën moeten passen bij en afgestemd zijn op de ambities en doelstellingen die raad en college voor ogen hebben.

Wij kiezen voor een structureel sluitende begroting, maar dat is mede afhankelijk van de bereidheid van het Rijk om de structurele financiële middelen van gemeenten te verhogen tot een omvang die past bij de taken van de gemeenten. Een ander belangrijk uitgangspunt is dat structurele uitgaven structurele financiering hebben. Eenmalige uitgaven financieren we eventueel uit incidentele middelen. Waar mogelijk realiseren wij onze ambities op projectbasis met de beschikbare financiering voor de genoemde periode.

De gemeente is gebaat bij een goed bemenste ambtelijke organisatie, die berekend is op haar taak en de inwoners met respect tegemoet treedt. Een gezonde en professionele organisatiecultuur zorgt voor een voortdurende verbetering van de kwaliteit van het beleidswerk en de dienstverlening, borging van de continuïteit en een doelmatige bedrijfsvoering. En een stabiele en robuuste ICT is een belangrijke randvoorwaarde voor een goed functionerende gemeentelijke organisatie en voor een betrouwbare en veilige digitale dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners.

Actuele kaderstellende beleidsnota's

[Financiële verordening Neder-Betuwe 2023](#)

[Legesverordening](#)

[Belastingverordeningen](#)

[Controleverordening gemeente Neder-Betuwe 2023](#)

[Budgethoudersregeling Neder - Betuwe \(2023\)](#)

[Beleidsnota garantstellingen \(2021\)](#)

[Treasurystatuut gemeente Neder-Betuwe \(2016\)](#)

[Nota weerstandsvermogen en risicobeheersing \(2019\)](#)

Ambities

7.1 Neder-Betuwe is financieel krachtig en een duurzaam financieel gezonde gemeente

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Een goede balans tussen ambities en een structureel gedekte begroting	De financiële positie is voldoende robuust om externe en interne ontwikkelingen op te vangen.	continu
	We streven naar een verantwoorde belastingdruk voor onze inwoners, die bij voorkeur gemiddeld is ten opzichte van andere gemeenten.	continu
	We streven naar een weerstandsvermogen dat minimaal voldoende is om de risico's af te dekken; dus een weerstandsratio van minimaal 1.	continu
	De tarieven voor leges moeten kostendekkend zijn, maar ook logisch en goed uit te leggen.	continu
	We richten onze organisatie en werkprocessen zo in dat het college in staat is om een rechtmatigheidsverklaring af te	continu

	geven.	
--	--------	--

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
De opbrengsten van de precarioheffing komen ten goede aan de samenleving	Minimaal drie miljoen euro van de precariomiddelen reserveren we voor maatregelen om energielasten van inwoners te verlagen (zie ook programma 3, onder ambitie 3.3).	2023 e.v.
	We vormen een groeifonds om initiatieven uit de samenleving mogelijk te maken.	2023 e.v.

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Voldoende benutten van middelen van hogere overheden en andere instellingen	We zetten ons in voor het binnenhalen van subsidiegelden en het doelmatig benutten ervan, zolang de administratieve last daarvan acceptabel is.	continu
	We onderzoeken of we beter inzichtelijk kunnen maken wat we met de inzet van subsidiegelden hebben bereikt.	2024

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

7.2 De ambtelijke organisatie is robuust en toekomstbestendig

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
De ambtelijke organisatie is berekend op haar taken	We brengen de capaciteit en hoeveelheid werk met elkaar in balans.	continu
	We versterken de kwaliteit van de organisatie nog verder door te investeren in projectmatig en programmatisch werken, verbinding, wendbaarheid, vitaliteit en opleiding/ontwikkeling.	continu
	Door te blijven investeren in arbeidsmarktbeleid en strategische personeelsplanning versterken we de toekomstbestendigheid van de ambtelijke organisatie.	continu

	We benutten kansen voor samenwerking in de bedrijfsvoering, als dat de toekomstbestendigheid versterkt.	continu
	De organisatie maakt gebruik van een <i>flexibele schil</i> van medewerkers voor fluctuerende werkzaamheden en/of voor werk dat zeer specifieke expertise vraagt.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		De hoeveelheid werk blijft toenemen en de krapte op de arbeidsmarkt houdt aan. Daardoor is het lastig om de ambtelijke organisatie in balans te houden ten opzichte van de uit te voeren taken.
Tijd		Zie toelichting bij resultaat.
Middelen		

Wat willen we bereiken?	Wat gaan we daarvoor doen?	Wanneer speelt het?
Een veilige digitale dienstverlening aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners wordt ondersteund door een stabiele en robuuste ICT	We zorgen voor moderne, snelle en betrouwbare I&A-voorzieningen, die kunnen meebewegen met veranderende behoeften uit de ambtelijke organisatie en de samenleving.	continu
	We blijven de I&A-voorzieningen optimaliseren, zodat de bestuurlijke processen, organisatieprocessen en de gemeentelijke dienstverlening goed ondersteund worden.	continu
	Met de inrichting en uitvoering van I&A ondersteunen we de ontwikkeling naar meer transparantie, zodat we nieuwe wetten als de Wet open overheid (Woo), de Wet elektronische publicaties (Wep) en de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer (Wmebv) goed kunnen uitvoeren.	continu
	Informatie van de gemeente en haar inwoners is goed beveiligd; we zorgen ervoor dat persoonsgegevens en andere vertrouwelijke informatie veilig worden ontsloten, verwerkt en bewaard.	continu
	De kwetsbaarheid van onze systemen voor inbreuk van buitenaf of binnenuit is minimaal; we zorgen voor een adequate back-up and recovery maar ook een goede bewustwording binnen en buiten de organisatie.	continu

Voortgang ambitie	Kleur	Toelichting voortgang
Resultaat		
Tijd		
Middelen		

Overige ontwikkelingen

In dit programma zijn geen overige ontwikkelingen.

Algemene dekkingsmiddelen

Van het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vennootschapsbelasting (vpb) en onvoorzien wijkt de opbouw af van die van de beleidsprogramma's. Het onderdeel Algemene dekkingsmiddelen, overhead, vpb en onvoorzien is wel onderdeel van het totale programmaplan.

De omvang van de algemene dekkingsmiddelen en de toelichting daarop worden in dit hoofdstuk gepresenteerd. Algemene dekkingsmiddelen zijn middelen, die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Dit in tegenstelling tot bijvoorbeeld specifieke uitkeringen vanuit de rijksoverheid of de rioolheffing, waar ontvangsten en uitgaven direct aan elkaar zijn gekoppeld.

De volgende algemene dekkingsmiddelen zijn te onderscheiden:

- de algemene uitkering uit het Gemeentefonds;
- de lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is;
- beleggingen, deelnemingen en financieringsfunctie;
- verhuur en diensten van derden (het beheer van activa, die voor de openbare dienst bestemd zijn).

Deze inkomsten zijn vrij besteedbaar en daarom niet rechtstreeks aan een programma toe te rekenen.

Wat mag het kosten?

Programma: 7. Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb, onvoorzien				
Bedragen x € 1.000,-	2024	2025	2026	2027
Mutaties per taakveld				
0.4 Overhead	1.179	392	281	269
0.5 Treasury				
0.61 OZB Woningen	-90	-90	-90	-90
0.62 OZB Niet-woningen	115			
0.64 Belastingen overig				
0.7 Alg. Uitkeringen en ov. Uitkeringen GF	-290			
0.8 Overige baten en lasten	-188	-144	-144	-144
Totaal mutaties per programma	726	157	47	35

Analyse van het verschil tussen begroting na wijziging en rekening

(verschillen groter dan € 50.000 en afgerond op € 1.000)

Taakveld Overhead (structureel nadeel € 1.179.00 in 2024 aflopend naar € 269.000 in 2027)

Personeelslasten (nadeel € 701.212 voor 2024 en vanaf 2025 structureel € 165.755 aflopend naar € 147.531 in 2027)

Personeelslasten bestuur

In de jaarrekening 2023 is een voordeel gemeld binnen de personeelslasten van het onderdeel bestuur omdat de bijstelling van de raming na verschillende indexeringen iets te hoog was uitgevallen. Bij de recente actualisatie van de personeelslasten van het onderdeel bestuur is gebleken dat het voordeel een gedeeltelijk structureel karakter heeft. Voorgesteld wordt om dit voordeel van € 46.343 ten gunste te brengen van de financiële positie.

Personeelslasten ambtelijke organisatie

Op basis van de loonontwikkeling uit de Cao Gemeenten (met een looptijd van 01.01.2024 t/m 31.03.2025) zijn de personeelslasten voor 2024 geactualiseerd. Er is een loonstijging per 1 januari 2024 van 4,75% en een loonstijging per 1 oktober 2024 van 1,25% verwerkt. Op basis van de stelpost loonontwikkeling die wordt gevormd op grond van de circulaire van het Rijk is er in 2024 een voordeel ontstaan van afgerond € 280.000. Voorgesteld wordt het bedrag van € 280.000 incidenteel voor jaarschijf 2024 ten gunste te brengen van de financiële positie. Meerjarig is deze

ruimte vooralsnog nodig om de laatste loonstijging per 1 oktober 2024 over de volledige jaren te kunnen verwerken vanaf 2025. Bij de eerste bestuursrapportage 2025 komen wij bij de actualisatie van de personeelslasten hierop terug.

Extra personeelslasten Directie

Met ingang van 1 februari 2024 is de nieuwe gemeentesecretaris/algemeen directeur gestart en heeft de voormalig gemeentesecretaris/algemeen directeur afscheid genomen. De formele datum uit dienst van de voormalig gemeentesecretaris/algemeen directeur is 31 juli 2024 (AOW-gerechtigde leeftijd). Dit betekent incidenteel een extra last van € 41.000 in 2024. Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de financiële positie.

Taakstelling vrijval vacaturegelden

In de begroting is een structurele bezuiniging van € 100.000 opgenomen die betrekking heeft op personeel. Deze bezuiniging zou jaarlijks gerealiseerd moeten worden door onder andere ontstane vacatures niet direct in te vullen waardoor een financieel voordeel ontstaat. In de praktijk is het tegendeel echter het geval. Wanneer er een vacature ontstaat wordt daar aan de voorkant op geanticipeerd door middel van een overlap met een nieuwe medewerker in dienst of wordt de vacature aansluitend ingevuld op basis van inhuur. In beide gevallen is dit geen besparing maar een extra kostenpost. Het wordt om die reden niet realistisch geacht deze besparing structureel te realiseren. Het college stelt uw raad voor om de bezuiniging te schrappen ten laste van de financiële positie.

Herwaardering en indeling normfuncties HR21

In de achterliggende periode zijn een reeks bestaande normfuncties herwaardeerd of nieuwe normfuncties ingedeeld volgens het gemeentelijk functiebeschrijvings- en waarderingssysteem HR21. Op basis van de definitieve indeling zijn een aantal functies in een hogere functieschaal ingedeeld. Structureel betekent dit een extra last van € 21.500. Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de financiële positie.

RVU-uitkering

Op basis van de Cao Gemeenten kunnen medewerkers deelnemen aan de Regeling Vervroegd Uittreden (RVU). De werknemer kan deelnemen wanneer uiterlijk 31 december 2028 de AOW-gerechtigde leeftijd wordt bereikt én hij op de ingangsdatum van zijn deelname aan de RVU 41 jaar in dienst is geweest van een bij het ABP aangesloten werkgever waarvan de laatste 10 jaar van een werkgever in de sector gemeenten. Op basis van deze voorwaarden kunnen zeven medewerkers gebruik maken van de RVU. Op dit moment is er één medewerker die per 1 oktober 2024 gebruik wenst te maken van de RVU tot de AOW-gerechtigde leeftijd (5 september 2026). De totale kosten bedragen in deze periode € 34.000. Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de financiële positie.

Preventief medisch onderzoek (PMO)

Het PMO (preventief medisch onderzoek) geeft individuele medewerkers inzicht in hun gezondheid, leefstijl en eventuele gezondheidsrisico's. Zo weten zij wat ze kunnen doen om hun gezondheid te verbeteren en verzuim te voorkomen. Daarnaast krijgt de organisatie (geanonimiseerd) op collectief niveau inzicht in de gezondheid van medewerkers en biedt dit handvaten voor het continu actualiseren van het vitaliteitsbeleid en het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van medewerkers. Een periodiek arbeidsgezondheidsonderzoek (dat een belangrijk onderdeel van het PMO is) is een wettelijke plicht en moet ongeveer eens per 3 jaar uitgevoerd worden. Binnen onze gemeente heeft het laatste onderzoek langer dan 3 jaar geleden plaatsgevonden en willen we in 2024 een PMO laten uitvoeren. De kosten bedragen eenmalig € 26.000. Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de financiële positie.

Overige personeelslasten

De groei van de organisatie betekent ook een stijging van verschillende personeel gerelateerde budgetten zoals reiskosten (woon-werkverkeer), thuiswerkvergoedingen, jubilea, verzekeringen,

enz. Per saldo betreft dit een stijging van structureel € 46.976. Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de financiële positie.

Actualisatie afdelingsbudgetten

Het afdelingsbudget, opleidingsbudget en budget bewust belonen wordt gevormd op basis van een percentage van de loonsom. Nu de loonontwikkeling uit de cao 2024/2025 is verwerkt zijn ook de genoemde afdelingsbudgetten geactualiseerd. Dit betekent een structurele last van € 27.024 met ingang van 2024 aflopend naar € 25.693 in 2027. Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de financiële positie.

Ontwikkelingen financieel systeem

Door de implementatie van het nieuwe systeem key2finance komen we uren tekort door oplopende druk en extra werkzaamheden die op voorhand niet voorspelbaar waren. Daarnaast kan één van de kartrekkers binnen de implementatie van het nieuwe financiële systeem haar rol niet meer vervullen en is hier een alternatief nodig in de vorm van inhuur. De extra inzet zal voor 16 uur worden ingezet op het nieuwe financiële systeem in de vorm van de kartrekkersrol en inrichtingsvraagstukken tussen het oude en nieuwe systeem. Daarnaast hebben we binnen team Financiën afscheid genomen van een collega die met pensioen ging, daardoor moeten we investeren in opleiding/inwerken van een nieuwe collega. Door omstandigheden zal dit langer duren en is nog een half jaar 16 uur nodig ter ondersteuning. De totale kosten bedragen hierdoor € 78.000 in 2024. Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de financiële positie.

In februari 2024 zijn wij overgegaan naar het nieuwe financiële systeem. De basisfuncties werken nagenoeg. Er zijn veel gegevens overgezet die aangevuld of gecorrigeerd moeten worden. En oplossingen gevonden worden voor geparkeerde knelpunten. Dit alles is noodzakelijk voor een werkend financieel systeem. We verwachten hier tot en met de zomer mee bezig te zijn.

Ook worden de resterende onderdelen van het project opgepakt. De interne rapportages moeten nog vorm krijgen. Ook zullen de onderdelen tijdregistratie en projectenmodule ingevoerd moeten gaan worden. Extra werk, dat deels door eigen medewerkers wordt opgepakt maar ook specifieke kennis en (extra) capaciteit vraagt.

De kosten voor het eerste halfjaar van 2024 zijn gedekt. Voor het tweede halfjaar niet. De verlengde inzet van een inhoudsdeskundige van Key2Financien voor 3 dagen per week, de verwachte gemiddelde inzet van 3 dagen per week voor de begeleiding van de restende projecten en inrichting van de processen in het tweede halfjaar vraagt € 150.000. Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de financiële positie.

Vervanging personeel bij ziekte (inclusief zwangerschap)

Het ziekteverzuim in de organisatie lag voorheen veelal beneden het landelijk gemiddelde. Vanaf 2021 is er echter een stijging van het verzuim. In 2021 3,7%, in 2022 6,3%, in 2023 6,6% en licht dalend naar 5,9% in maart 2024. Daarmee sluiten wij aan op het landelijke gemiddelde voor de sector gemeenten (6,3% in de eerste helft 2023).

Een specifieke oorzaak voor de stijging is lastig aan te wijzen, maar de hoge werkdruk onder onze medewerkers, mede als gevolg van de krappe arbeidsmarkt, speelt hierin onder andere een rol. Ook hebben we te maken met langdurig verzuim als gevolg van niet werkgerelateerde oorzaken. Daarnaast is er in 2024 sprake van een substantieel aantal zwangerschappen. Op dit moment zijn er tien medewerksters die met zwangerschapsverlof/bevallingsverlof zijn. De WAZO-uitkeringen (n.a.v. zwangerschap) die we van het UWV ontvangen zijn slechts een kleine financiële bijdrage om de vervanging van medewerksters te financieren die met zwangerschapsverlof zijn.

In de begroting 2024 is een budget van € 321.000 opgenomen voor de vervanging van personeel bij ziekte en zwangerschap en gebaseerd op ongeveer 2% van de totale loonsom. Omdat de kosten van inhuur hoger zijn dan de loonsom kan slechts een deel van het ziekteverzuim met dit budget

worden opgevangen. Er is in 2024 rekening gehouden met 2% in de verwachting dat het ziekteverzuim in 2024 zou dalen ten opzichte van 2023 en de in de 2de bestuursrapportage 2023 verwachte kosten van € 700.000 in 2024 ook substantieel lager uit zouden komen. Dat is echter niet het geval. De kosten van ziekteverzuim én zwangerschappen in 2024 komen naar verwachting rond de € 1.000.000 uit. Dit zou een overschrijding van bijna € 700.000 betekenen op het beschikbare budget.

Ziekteverzuimbeleid staat hoog op de managementagenda en wordt samen met de nieuwe arbodienst (ArboNed) verder vormgegeven. Tevens moeten wij constateren dat de invloed op het verloop van de huidige lopende ziektegevallen (inclusief zwangerschap) beperkt is. Op basis van het huidige beeld wordt geadviseerd rekening te houden met een incidentele overschrijding van € 500.000 in 2024 voor de vervanging van personeel bij ziekte en zwangerschap. Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de financiële positie.

In de tweede bestuursrapportage 2024 zullen wij u op de hoogte brengen van de verdere ontwikkelingen van dit budget.

Ontvangen WAZO-uitkeringen UWV

Wanneer een medewerkster met zwangerschapsverlof en bevallingsverlof gaat ontstaat het recht op een WAZO-uitkering van het UWV. Deze uitkeringen, die worden ontvangen door de werkgever, worden vervolgens ingezet om de medewerkster die met verlof is te vervangen. In totaal is dit een bedrag van € 88.854. Dit heeft per saldo een budgettair neutraal effect op de financiële positie.

Hybride werken

Inmiddels werkt de organisatie alweer enige tijd hybride. Om voor de werkgever en de medewerkers een aantrekkelijke, doelmatige en efficiënte werkomgeving te creëren is een extern bureau ingehuurd. Zij brengen de huidige beperkingen rondom het hybride werken (bytes, bricks en behaviour) in kaart en doen verbetervoorstellen om het hybride werken te verbeteren. De kosten bedragen in 2024 € 33.000. Voorgesteld wordt om dit ten laste te brengen van de financiële positie.

Samengevat hebben de bovenstaande mutaties het onderstaande financiële effect.

Taakveld	Onderdeel	2024	2025	2026	2027
Overhead	P-lasten bestuur	-46.343	-46.343	-46.343	-46.343
Overhead	P-lasten organisatie	-280.000			
Overhead	Extra p-lasten Directie	41.000			
Overhead	Bezuiniging	100.000	100.000	100.000	100.000
Subtotaal	Personeelslasten	-185.343	53.657	53.657	53.657
Overhead	HR21 (her)waardering	21.500	21.500	21.500	21.500
Overhead	RVU-uitkering	4.365	17.460	12.175	
Overhead	PMO	26.000			
Overhead	Overige pers.lasten	46.976	46.976	46.976	46.976
Subtotaal	Overige pers.lasten	98.841	85.936	80.651	68.476
Overhead	Afdelingsbudgetten	26.714	26.162	25.421	25.398
Overhead	Ontwikk. fin. systeem	228.000			
Overhead	Inhuur derden (ziekte)	500.000			

Overhead	WAZO-uitkeringen	0	0	0	0
Overhead	Hybride werken	33.000			
Subtotaal	Afdelingsbudgetten	787.714	26.162	25.421	25.398
Totaal	Overhead	701.212	165.755	159.729	147.531

(-/- = voordeel/baten, + = nadeel/lasten)

ICT (€ 234.912 nadeel voor 2024 en vanaf 2025 een structureel nadeel van € 84.912)

Telefooncentrale (incidenteel nadeel van € 33.000)

Voor de vervanging van de telefooncentrale was een investeringsbedrag van € 33.000 gereserveerd. Dit investeringsbudget is eerder afgesloten en vrijgevallen. De kosten komen nu ten laste van de exploitatie ICT en in 2024 is een equivalent bedrag nodig om de aanschaf en inrichting van de nieuwe telefooncentrale te dekken. Deze kosten zijn niet voorzien in de ICT meerjarenbegroting. Voor de dekking wordt een incidentele verhoging van het ICT exploitatiebudget gevraagd van € 33.000.

Beeld- geluidsapparatuur raadzaal (incidenteel nadeel van € 33.000)

De apparatuur in de raadzaal (beeld en geluid) geeft steeds meer storingen. Dit maakt duidelijk dat het tijd is voor vervanging. Vanuit de griffie is de raad op de hoogte gebracht van de vernieuwing en aanpassingen van de apparatuur waarbij rekening is gehouden met aanvullende wensen waaronder meerdere camerastandpunten en naamweergave van de sprekers. De nieuwe apparatuur wordt naar verwachting in mei 2024 geïnstalleerd. Met de aanschaf is een bedrag gemoeid van € 33.000.

Deze kosten zijn niet voorzien in de ICT meerjarenbegroting. De apparatuur was destijds met incidentele middelen aangeschaft, net als de inrichting van de raadzaal. Voor de dekking wordt een incidentele verhoging van het ICT exploitatiebudget gevraagd van € 33.000.

Aanbesteding Regiesysteem Sociale Pijler (incidenteel nadeel van € 84.000)

Dit jaar staat de (Europese) aanbesteding van het regiesysteem Aeolus van de Sociale Pijler op de agenda. In de tweede helft van 2023 is gestart met de voorbereidingen van de aanbesteding door inhuur van ondersteuning om de processen binnen het vakgebied te beschrijven. Dit als voorbereiding op het Programma van Eisen en Wensen dat voor de aanbesteding opgesteld moet worden. De bijbehorende kosten van € 18.000 moeten ten laste worden gebracht van het ICT budget 2024. Voor de begeleiding van daadwerkelijke Europese aanbesteding is de inhuur van externe expertise voorzien (€ 66.000). Naast het begeleiden van de aanbesteding zelf brengt deze externe medewerker specifieke inhoudelijke expertise mee en zal hij ons inhoudelijk begeleiden in het vervolmaken van het programma van eisen en wensen, voortbordurend op de beschreven processen.

Deze kosten zijn niet voorzien in de ICT meerjarenbegroting. Voorgesteld wordt om de kosten van € 84.000 in 2024 ten laste van de financiële positie te brengen. In de kadernota 2025 zal aanvullend budget worden gevraagd voor de overige incidentele kosten (implementatiekosten en begeleiding) in 2025 en 2026 (frictiekosten dubbele licentiekosten) van het nieuwe regiesysteem.

Aanspraak stelpost prijsstijging 2024 (structureel nadeel € 84.912)

Voor de reguliere indexeringen is vanuit ICT een aanspraak gedaan op de stelpost prijsstijging 2024 voor een totaalbedrag van € 84.912. Het nadeel binnen dit taakveld dient u in relatie te zien met de aanspraak op de stelpost prijsstijgingen zoals benoemd onder taakveld 0.8 programma Algemene dekkingsmiddelen.

Coördinator sociaal domein (incidenteel nadeel € 90.250 voor 2024 en € 104.540 voor 2025)

Er is een tijdelijke derde coördinator in de uitvoering van de Sociale Pijler. Dat is nodig vanwege alle ontwikkelingen in dat veld: veranderende vragen van de inwoners, veranderende opdrachten vanuit beleid, wet- en regelgeving etc. Anticiperend op natuurlijk verloop in het management van de Sociale Pijler verlengen wij deze tijdelijke situatie tot 31-12-2025. Ondertussen onderzoeken wat er nodig is om de organisatie, inclusief de sociale pijler op een toekomstbestendige wijze aan te sturen. Daarmee gaan we het beschikbare budget op de personeelsstaat incidenteel overschrijden voor het lopende jaar 2024 met € 90.250 en voor het jaar 2025 met € 104.540.

Visie op dienstverlening (incidenteel nadeel € 40.000 voor 2024)

Het college heeft besloten een visie op dienstverlening op te stellen om daarmee te blijven bouwen aan een duurzame en toekomstbestendige dienstverlening aan inwoners, bedrijven en organisaties. De eerste stappen hierin zijn het ophalen van verwachtingen van inwoners en ondernemers ten aanzien van de gemeentelijke dienstverlening en het inzichtelijk maken van de bestaande werkwijzen en keuzes op het gebied van dienstverlening. Deze input dient als basis voor de op te stellen visie op dienstverlening. Hiervoor is in 2024 een bedrag van incidenteel € 40.000 benodigd.

Gemeentehuis (incidenteel nadeel van € 76.100 voor 2024)

Er moeten kleine bouwkundige en installatietechnische aanpassingen plaatsvinden (€ 28.350) en uitbreiding of aanpassing van meubilair is noodzakelijk vanwege de toename van het aantal medewerkers of omdat (arbo)wetgeving en/of veiligheidsvoorschriften daarom vragen (€ 10.250). Verder mogen op grond van een wettelijke richtlijn niet langer fluorescentielampen worden toegepast die lood en zink bevatten. Daardoor moeten in de gemeentelijke gebouwen versneld veilige en energiezuinige LED-verlichting en armaturen worden geplaatst. Voor deze maatregel is voor het gemeentehuis een budget noodzakelijk van € 37.500. In totaliteit is voor het gemeentehuis een incidenteel extra budget noodzakelijk van € 76.100 voor het jaar 2024.

Overige kleine verschillen (structureel nadeel van € 36.255 oplopend naar € 36.557 in 2027)

Betreft kleine overige budgetaanpassingen binnen het taakveld overhead. Deze worden niet nader toegelicht.

Taakveld 0.61 OZB Woningen (structureel voordeel € 90.000)

De OZB opbrengsten voor woningen zijn in 2024 € 90.000 hoger door areaaluitbreiding.

Taakveld 0.62 OZB Niet-woningen (incidenteel nadeel € 115.000)

De OZB opbrengsten voor niet-woningen zijn € 115.000 lager dan begroot. Er is bij de tariefbepaling voor 2024 uitgegaan van verkeerde totale WOZ waarden en onvoldoende rekening gehouden met wettelijk bepaalde vrijstellingen en leegstand waardoor de OZB tarieven gemiddeld 6% te laag zijn berekend. Per saldo betekent dit een incidenteel nadeel voor 2024 voor de gemeente en een eenmalig voordeel voor de eigenaren/gebruikers van niet-woningen. Het tarief zal per 2025 worden gecorrigeerd.

Taakveld 0.7 Algemene uitkering (incidenteel voordeel € 290.000)

Hier ziet u het financieel effect terugkomen van de decembercirculaire 2023 waarover u middels een raadsinformatiebrief bent geïnformeerd. Het betreft een incidenteel voordeel van € 290.000 voor 2024.

Taakveld 0.8 Overige baten en lasten (structureel voordeel € 188.000 in 2024, vanaf 2025 € 144.000)

Stelpost prijsstijging 2024 (structureel voordeel € 144.000)

In deze bestuursrapportage is de aanspraak verwerkt op het restant van de stelpost prijsstijging 2024. Het betreft een bedrag van € 144.000 structureel dat u hier als voordeel ziet. Daar staat de ophoging van diverse andere budgetten in deze bestuursrapportage tegenover van waaruit de

aanspraak is gemaakt. Zie bijvoorbeeld het onderdeel ICT. Per saldo heeft dit een budgettair neutraal effect in deze bestuursrapportage.

Stelpost beleidsvoornemens (incidenteel voordeel € 44.000)

De stelpost beleidsvoornemens is voor 2024 incidenteel ingezet voor enkele kleine onderwerpen binnen programma 6 en 4:

- taakveld 5.2 € 19.200 zit in de kleine verschillen binnen programma 6
- taakveld 3.1 Lokaal economisch beleid € 25.000 zit in de kleine verschillen binnen programma 4.
-

Specificatie budget onvoorziene uitgaven

De raming voor onvoorziene uitgaven is een wettelijk verplichte uitgavenpost. Voor 2023 en verder is voor onvoorziene uitgaven een bedrag opgenomen van € 50.000. Zie onderstaande tabel.

Bestedingen en verloop van het budget onvoorziene uitgaven:				
	Begroting 2024		Besteed budget	Restant budget
	voor wijziging	na wijziging		
Budget 2024	-50.000	-50.000	0	-50.000

Investerings

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen mutaties die betrekking hebben op investeringen.

Mutaties in reserves

Binnen dit begrotingsprogramma zijn er geen afwijkingen die betrekking hebben op mutaties in reserves.

TOTAALOVERZICHT AFWIJKINGEN

Totaaloverzicht afwijkingen per programma				
Bedragen x € 1.000,-	2024	2025	2026	2027
Mutaties per taakveld				
0.1 Bestuur	177	-25	-25	-25
0.2 Burgerzaken				
1. Bestuur en Dienstverlening	177	-25	-25	-25
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	16	16	16	16
1.2 Openbare orde en veiligheid	13	13	13	13
2. Openbare orde en veiligheid	29	29	29	29
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	22			
2.1 Verkeer en vervoer	1	1	13	13
2.2 Parkeren				
2.3 Recreatieve havens				
2.5 Openbaar vervoer				
5.5 Cultureel erfgoed	38			
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	70	-70		
7.2 Riolering				
7.3 Afval				
7.4 Milieubeheer	50			
7.5 Begraafplaatsen en crematoria				
8.1 Ruimte en leefomgeving				
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)				
8.3 Wonen en bouwen				
3. Fysieke Leefomgeving	181	-69	13	13
3.1 Economische ontwikkeling	25			
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur				
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen				
3.4 Economische promotie	2	2	2	2
4. Economie	27	2	2	2
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	35	35	35	35
6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen				
6.3 Inkomensregelingen	-70			
6.4 WSW en beschut werk				
6.5 Arbeidsparticipatie	2	52	52	52
6.6 Maatwerkvoorziening (WMO)				
6.71A Hulp bij huishouden (WMO)	83	83	83	83
6.71B Begeleiding (WMO)				
6.71C Dagbesteding (WMO)				
6.71D Overige maatwerkarrangementen (WMO)				
6.72A Jeugdhulp begeleiding				
6.72B Jeugdhulp behandeling				
6.72C Jeugdhulp dagbesteding				
6.72D Jeugdhulp zonder verblijf overig				
6.73A Pleegzorg				
6.73B Gezinsgericht				
6.73C Jeugdhulp met verblijf overig				
6.74A Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf				
6.74B Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf				
6.74C Gesloten plaatsing				
6.81A Beschermd wonen (WMO)				
6.81B Matschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)				
6.82A Jeugdbescherming				
6.82B Jeugdreclassering				
7.1 Volksgezondheid				
5. WMO, Jeugdzorg en Participatiewet	50	170	170	170
4.1 Openbaar basisonderwijs				

4.2 Onderwijshuisvesting	59	15	15	15
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	-9	108	108	108
5.1 Sportbeleid en activering				
5.2 Sportaccommodaties	39			
5.3 Cult.presentatie, -productie en -partic.				
5.6 Media	79			
6. Onderwijs, sport en welzijn	168	123	123	122
0.4 Overhead	1.179	392	281	269
0.5 Treasury				
0.61 OZB Woningen	-90	-90	-90	-90
0.62 OZB Niet-woningen	115			
0.64 Belastingen overig				
0.7 Alg. Uitkeringen en ov. Uitkeringen GF	-290			
0.8 Overige baten en lasten	-188	-144	-144	-144
7. Algemene dekkingsmiddelen, overhead, Vpb, onvoorzien	726	157	47	35
0.10 Mutaties reserves	-50			
Stortingen (+) en onttrekkingen (-)	-50			
Totaal mutaties per programma	1.307	387	358	346